

Suvestinė redakcija nuo 2010-11-14 iki 2016-03-04

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2002, Nr. [16-635](#), i. k. 1022210ISAK00003-25

LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTRO

**Į S A K Y M A S
DĖL ORLAIVIŲ AVARIJŲ IR INCIDENTŲ KLASIFIKAVIMO, TYRIMO IR
PRANEŠIMŲ NUOSTATŲ**

2002 m. sausio 15 d. Nr. 3-25
Vilnius

Pakeistas teisės akto pavadinimas:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymu (Žin., 2000, Nr. [94-2918](#)), Europos Sąjungos Tarybos direktyva 94/56 EEC ir 1944 Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO) Konvencijos 13 priedu:

1. T v i r t i n u Orlaivių avarijų ir incidentų klasifikavimo, tyrimo ir pranešimų nuostatus (pridedama).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

2. L a i k a u netekusiu galios susisiekimo ministro 1997-01-30 įsakymą Nr. 30 „Dėl civilinių orlaivių avarijų ir incidentų tyrimo nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 1997, Nr. [12-253](#)).

SUSISIEKIMO MINISTRAS

ZIGMANTAS BALČYTIS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro
2002 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. 3-25

ORLAIVIŲ AVARIJŲ IR INCIDENTŲ KLASIFIKAVIMO, TYRIMO IR PRANEŠIMŲ NUOSTATAI

Pakeistas priedo pavadinimas:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Orlaivių avarijų ir incidentų klasifikavimo, tyrimo ir pranešimų nuostatai (toliau – Nuostatai) reglamentuoja orlaivių avarijų ir incidentų klasifikavimą, pranešimų apie juos bei ištyrimo tvarką, nustatant priežastis bei parengiant rekomendacijas jiems išvengti. Tyrimu nesiekama nustatyti kieno nors kaltę ar atsakomybę.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

2. Nuostatų reikalavimai taikomi visoms Lietuvos Respublikoje įregistruotoms civilinės aviacijos įmonėms, organizacijoms, juridiniams ir fiziniams asmenims, naudojantiems orlaivius, teikiantiems oro navigacijos ir kitas aviacijos paslaugas, techniškai prižiūrintiems orlaivius ir aviacijos įrangą bei juos gaminantiems.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

3. Lietuvos Respublikos orlaivių avarijų bei incidentų tyrimų institucijos atlieka:

3.1. orlaivių avarijų ir pavojingų incidentų, įvykusių Lietuvos Respublikos teritorijoje, tyrimą, atsižvelgiant į jos tarptautinius įsipareigojimus;

3.2. Lietuvos Respublikoje registruotų orlaivių avarijų, įvykusių ne Lietuvos Respublikos teritorijoje, tyrimą, kai tokių tyrimų nevykdo kita valstybė;

3.3. Lietuvos Respublikoje registruotų orlaivių ar Lietuvos Respublikoje įsteigtų įmonių eksploatuojamų orlaivių pavojingų incidentų, įvykusių ne Lietuvos Respublikos teritorijoje, tyrimą, kai tokių tyrimų nevykdo kita valstybė.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

4. Avarijų ir incidentų techninį tyrimą organizuoja ir kontroliuoja nuolatinis orlaivių avarijų bei incidentų tyrimų vadovas (toliau – tyrimų vadovas), paskirtas susisiekimo ministro ir turintis tam įgaliojimus. Tyrimų vadovas savo veikloje yra savarankiškas ir veikia nepriklausomai nuo civilinės aviacijos valdymo institucijų, kurių interesai gali kirstis su tyrimų vadovo užduotimi.

5. Orlaivių avarijų bei incidentų tyrimų vadovas gali perduoti kitos valstybės atitinkamai institucijai avarijos ar incidento tyrimą ar jo dalį.

6. Kiekviena orlaivio, turinčio tinkamumo skraidyti pažymėjimą, avarija ar pavojingas incidentas privalo būti ištirti. Kitos civilinės aviacijos avarijos ir incidentai taip pat gali būti tiriami.

7. Duomenis apie avarijas ir pavojingus incidentus Tarptautinei civilinės aviacijos organizacijai pateikia tyrimų vadovas, remdamasis tyrimo akto medžiaga bei išvadomis ir vadovaudamasis ICAO „Orlaivių avarijų ir incidentų tyrimo vadovu“ (DOC 6920-AN/855 4-oji dalis, DOC 9756-AN/965) bei „Duomenų apie orlaivių avarijas ir incidentus pateikimo vadovu“ (DOC 9156-AN/900).

8. Civilinės aviacijos pareigūnai ir specialistai, žinoję apie orlaivio avariją ar incidentą ir neinformavę apie šį faktą civilinės aviacijos vadovybės, arba asmenys, trukdantys tyrimą atliekantiems asmenims atlikti savo pareigas, atsisakantys pateikti reikalingus įrašus, informaciją ir dokumentus arba slepiantys, pakeičiantys ar sunaikinantys juos, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

9. Tyrimo komisijos nariai, techniniai ekspertai, susiję su tyrimu civilinės aviacijos pareigūnai ir specialistai neturi teisės skelbti informacijos apie avarijos ar incidento tyrimą ir atsako už tai įstatymų nustatyta tvarka.

10. Išimties tvarka tyrimų vadovas gali pateikti tyrimo metu gautą informaciją avarių ar pavojingų incidentų prevencijos tikslu civilinės aviacijos administracijai, fiziniams ar juridiniams asmenims, atsakingiems už orlaivių eksploataciją, personalo apmokymą, orlaivio ar jo įrangos gamybą ar aptarnavimą.

11. Tyrimų vadovas turi teisę informuoti visuomenę apie tyrimo išvadą, jo eigą ir galimas preliminarines išvadas.

12. Tyrimo eigoje tyrimų vadovas gali pateikti skrydžių saugos rekomendacijas, jeigu jis yra įsitikinęs, kad greitas rekomendacijų įdiegimas gali užkirsti kelią avarijai ar pavojingam incidentui.

13. Tyrimų vadovas turi paskelbti „Valstybės žiniuose“ avarijos pobūdį bei pavojingumą atitinkančia forma avarijos tyrimo išvadą. Išvadose turi būti tik tyrimo metu nustatytos avarijos aplinkybės, priežastys ir suprantamos saugos rekomendacijos.

II. AVIACIJOS ĮVYKIŲ KLASIFIKAVIMAS

14. Aviacijos įvykiai yra skirstomi į avarijas, incidentus ir pavojingus incidentus.

14.1. **Avarija** – įvykis, susijęs su orlaivio panaudojimu ir įvykęs per laikotarpį nuo ketinančio juo skristi asmens įlipimo į tą orlaivį iki jo išlipimo iš orlaivio, kai:

14.1.1. asmuo mirtinai ar sunkiai sužeidžiamas dėl buvimo orlaivyje, tiesioginio sąlyčio su kuria nors orlaivio dalimi, įskaitant nuo orlaivio atitrūkusias dalis, reaktyvinio variklio išmetamųjų dujų srovės tiesioginio poveikio, išskyrus atvejus, kai asmuo susižeidžia pats, jį sužeidžia kiti asmenys, arba jis miršta natūralia mirtimi, arba kai sužeidžiami nelegaliai skrendantys keleiviai, kurie slepiasi orlaivio vietose, kuriomis paprastai nesinaudoja keleiviai ir įgulos nariai;

14.1.2. orlaivis sulaužomas ar pažeidžiama jo konstrukcija ir dėl to susilpnėja konstrukcijos tvirtumas, pablogėja jo techninės ar skrydžio charakteristikos ir įprastai reikalingas stambus remontas arba pažeisto elemento pakeitimas, išskyrus variklio gedimus, kai sugadintas jis pats, jo dangčiai ar agregatai, arba sugadinti tik oro sraigtai, sparno galai, antenos, ratų pneumatika, stabdymo įtaisai, gaubtai, arba nežymiai įlenkiama ar praduriama orlaivio danga;

14.1.3. orlaivis dingsta be žinios arba patenka į tokią vietą, kur priėjimas prie jo visiškai neįmanomas.

14.2. **Incidentas** – su orlaivio naudojimu susijęs įvykis, išskyrus avariją, kurio metu iškyla arba galėjo iškilti pavojus skrydžių saugai. Tirtinų incidentų sąrašas pateiktas 16 priede.

14.3. **Pavojingas incidentas** – incidentas, kurio aplinkybės rodo, kad vos buvo išvengta avarijos. Pavojingų incidentų tipišių pavyzdžių sąrašas pateiktas 17 priede.

III. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

15. Šiuose Nuostatuose vartojamos sąvokos:

15.1. **mirtinas sužeidimas** – sužeidimas, kurį aviacijos įvykio metu patiria asmuo ir dėl kurio jis miršta per 30 dienų nuo įvykio dienos;

15.2. **sunkus sužeidimas** – sužeidimas, kurį asmuo patiria aviacijos įvykio metu ir dėl kurio asmenį reikia hospitalizuoti daugiau nei 48 valandoms per septynias dienas nuo sužeidimo dienos ar patiriamas kaulo lūžis (išskyrus nesudėtingus rankų ir kojų pirštų ar nosies lūžius), ar padaromos plėštinės žaizdos, kurios sukelia kraujavimą bei pažeidžia nervus, raumenis ar sausgysles, ar pažeidžiamas vidaus organas, ar patiriami antrojo ar trečiojo laipsnio nudegimai, ar nudega daugiau kaip 5% kūno paviršiaus, ar neabejotinai patiriamas infekcinių medžiagų ar žalingos radiacijos tiesioginis poveikis;

15.3. **priežastys** – veiksmas, neatlikti veiksmas, įvykiai ar sąlygos ar jų derinys, dėl kurio įvyko avarija ar incidentas;

15.4. **tyrimas** – prevencijos tikslu vykdomas avarijų ar incidentų nagrinėjimo procesas, kurio metu renkama ir analizuojama informacija bei daromos išvados, įskaitant priežasčių nustatymą ir, jei reikia, skrydžių saugos rekomendacijų rengimą;

15.5. **tyrimų vadovas** – atitinkamą kvalifikaciją turintis susisiektimo ministro paskirtas asmuo, atsakingas už tyrimo organizavimą, atlikimą bei kontrolę;

15.6. **orlaivis** – bet koks skraidymo aparatas, kuris laikosi atmosferoje dėl jo sąveikos su oru, išskyrus sąveiką su oru, atspindėtu nuo žemės paviršiaus;

15.7. **didžiausioji masė** – didžiausioji sertifikuota orlaivio kilimo masė;

15.8. **skrydžio savirašis** – orlaivyje įrengtas bet kokio tipo įrašymo prietaisas, skirtas palengvinti avarijos ar incidento tyrimą;

15.9. **orlaivio naudotojas** – asmuo, organizacija ar įmonė, kuri naudoja ar siūlo naudoti vieną ar daugiau orlaivių;

15.10. **valstybė-gamintoja** – valstybė, kurios jurisdikcijoje yra organizacija, atsakinga už galutinį orlaivio surinkimą;

15.11. **valstybė-projektuotoja** – valstybė, kurios jurisdikcijoje yra organizacija, atsakinga už orlaivio konstrukcijos tipą;

15.12. **registravimo valstybė** – valstybė, kurios registre įregistruotas orlaivis;

15.13. **naudotojo valstybė** – valstybė, kurioje yra pagrindinė naudotojo veiklos vieta arba, jeigu jis neturi tokios vietos, tai nuolatinė naudotojo buvimo vieta;

15.14. **įvykio valstybė** – valstybė, kurios teritorijoje įvyko avarija ar incidentas;

15.15. **skrydžių saugos rekomendacija** – tyrimą vykdančios valstybės įgaliotos institucijos pasiūlymas, pateiktas remiantis tyrimo metu gauta informacija ir skirtas užkirsti kelią avarijoms ir incidentams.

16. Kitos šių nuostatų sąvokos vartojamos ir suprantamos taip, kaip Aviacijos įstatyme.

IV. AVARIJŲ TYRIMAS

I. PRANEŠIMAS APIE AVARIJĄ

17. Orlaivio, patyrusio avariją, likę gyvi įgulos nariai arba bet kuris aviacijos pareigūnas ar specialistas, turintis informaciją apie avariją, skubiausiu ir tinkamiausiu būdu nedelsdami privalo informuoti VĮ „Oro navigacija“ Aeronautikos paieškos ir gelbėjimo koordinacinį centrą (toliau – Koordinacinis centras).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

18. Koordinacinis centras apie orlaivio avariją nedelsdamas šia tvarka praneša:

18.1. avarinės paieškos ir gelbėjimo tarnyboms;

18.2. orlaivių avarijų bei incidentų tyrimų vadovui;

18.3. susisiektimo ministrui;

18.4. susisiektimo viceministrui, atsakingam už civilinę aviaciją;

18.5. Civilinės aviacijos administracijos (toliau – CAA) direktoriui;

18.6. prokuratūrai.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

19. CAA apie orlaivio avariją praneša Lietuvoje registruoto orlaivio savininkui arba valdytojui ir Lietuvoje pagaminto ir/ar projektuoto orlaivio gamintojui ir/ar projektuotojui.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

20. Koordinacinio centro ir CAA pranešimuose nurodomi:
 - 20.1. avarijos data, vietos laikas, vieta;
 - 20.2. orlaivio tipas, nacionalinis ir registracijos ženklas;
 - 20.3. pranešimo perdavimo metu žinomos avarijos aplinkybės;
 - 20.4. orlaivio vieta, nustatyta pagal lengvai atpažįstamą geografinį punktą;
 - 20.5. žuvusiųjų ir sužeistųjų, jei tokių yra, skaičius;
 - 20.6. orlaivio sulaužymo, kiek tai įmanoma nustatyti, laipsnis.
21. Draudžiama perduoti avarijos aplinkybių ir priežasčių prielaidas.
22. Pranešimai fiksuojami pranešimų žurnale.
23. Orlaivių avarijų bei incidentų tyrimų vadovas apie orlaivio avariją praneša:
 - 23.1. registravimo ir/ar naudotojo valstybių diplomatinėms atstovybėms ar konsulinėms įstaigoms, jei orlaivis yra registruotas ne Lietuvos Respublikoje ir/ar jo naudotojas yra ne Lietuvos Respublikos pilietis ar Lietuvoje registruota įmonė ir tokios institucijos yra Lietuvos Respublikoje. Jei jų nėra, pranešama Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai;
 - 23.2. ICAO, jei orlaivio didžiausioji masė didesnė kaip 2.250 kg.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

24. Orlaivių avarijų bei incidentų tyrimų vadovo pranešime nurodomi:
 - 24.1. sutrumpinimas ACCID;
 - 24.2. orlaivio gamintojas, tipas, nacionalinis ir registracijos ženklas, orlaivio serijos numeris;
 - 24.3. orlaivio savininkas, naudotojas ir nuomotojas, jei toks yra;
 - 24.4. avarijos data, vieta, laikas (vietos ar UTC), meteorologinės sąlygos avarijos metu;
 - 24.5. paskutinis išskridimo ir paskirties oro uostai;
 - 24.6. orlaivio vieta, nustatyta pagal lengvai atpažįstamą geografinį punktą (ilguma, platumą), vietovės aukštis;
 - 24.7. orlaivio įgulos ir keleivių skaičius (tarp jų žuvusiųjų ir sužeistųjų) bei nebuvusių orlaivyje žuvusiųjų ir sunkiai sužeistųjų skaičius;
 - 24.8. pranešimo perdavimo metu žinomos avarijos aplinkybės ir orlaivio sulaužymo, kiek tai įmanoma nustatyti, laipsnis;
 - 24.9. nuoroda, koku mastu Lietuvos Respublika atliks tyrimą ir ar numato jį perduoti kitai valstybei;
 - 24.10. avarijos vietos fizinė charakteristika;
 - 24.11. institucijos, išsiuntusios pranešimą, pavadinimas.
25. Neleistina pranešimo apie avariją uždelsti, jei nėra kokių nors išvardytų duomenų.
26. Pranešimas apie avariją rengiamas viena iš ICAO darbo kalbų, atsižvelgiant į gavėjo valstybinę kalbą.

II. TYRIMO ORGANIZAVIMAS

27. Avarijas, įvykusias Lietuvos Respublikos teritorijoje, tiria orlaivių avarijų bei incidentų tyrimų vadovo paskirta komisija.
28. Tyrimo požiūriu nesudėtingas lengvų orlaivių avarijas be žmonių aukų tiria tyrimų vadovas asmeniškai.
29. Lietuvos Respublikoje registruoto orlaivio avarijos, patirtos už jos ribų, ar kitais ypatingais atvejais tyrimą atlieka tyrimų vadovo teikimu susisiekimo ministro paskirta komisija.
30. Avarijų tyrimas turi būti atliktas per kiek galima trumpiausią laiką ir galutinė ataskaita turi būti paskelbta „Valstybės žiniuose“, jei įmanoma, per 12 mėnesių nuo avarijos dienos.
31. Į komisiją, tiriančią avariją, įvykusią dėl technikos gedimų, trūkumų arba defektų, rekomenduojama stebėtojo teisėmis pakviesti gamyklos–gamintojos arba remonto įmonės, kurioje paskutinį kartą remontuotas orlaivis ar varikliai, atstovą.
32. Į komisiją įtraukiami tik reikiamą išsilavinimą, kvalifikaciją ir darbo patirtį turintys specialistai.

33. Tyrimo komisijoje negali dalyvauti tiesiogiai susiję su avarija asmenys, suinteresuoti asmenys ir asmenys, turintys giminystės ryšių su avarijos dalyviais ir nukentėjusiais, orlaivių savininkais ar valdytojais.

34. Orlaivio savininkas ar valdytojas, kitos aviacijos įmonės, organizacijos bei institucijos sudaro reikiamas sąlygas ir teikia pagalbą avarijos tyrimo komisijai ir tyrimų vadovui.

III. TYRIMO KOMISIJOS DARBO TVARKA

35. Įvykus orlaivio avarijai, tyrimų komisijos pirmininkas organizuoja tyrimo komisijos posėdį, kuriame paskelbia apie komisijos paskyrimą bei, esant reikalui, sudaro tyrimo komisijos pakomises ir paskiria jų pirmininkus, nurodo pradinio tyrimo etapo pagrindines darbo kryptis ir duoda atitinkamus nurodymus.

36. Vadovaujantis šiais Nuostatais bei ICAO „Orlaivių avarijų ir incidentų tyrimo vadovu“ (DOC 6920-AN/855), tyrimų komisijos pirmininko sprendimu gali būti sudaromos skrydžių, techninė-inžinerinė, administracinė ir kitos pakomisės bei organizuojamos atitinkamos darbo grupės.

37. Tyrimo komisijos pirmininkas turi teisę konkrečioms užduotims, reikalaujantiems specialių žinių tam tikrose mokslo, technikos šakose, kviešti atitinkamus ekspertus.

38. Jų darbo rezultatai įforminami kaip eksperto išvada, kuri apsvaustoma tyrimo komisijos (pakomisės) posėdyje. Svarstymo metu gali kilti papildomų klausimų, kurie įforminami kaip eksperto išvados papildymai. Jie įtraukiami į tyrimo medžiagą ir naudojami tolesniame tyrimo komisijos darbe.

39. Tyrimo komisija dirba pagal posėdyje apsvaustytą ir pirmininko patvirtintą planą. Plane numatomos informacijos rinkimo, analizės ir tyrimo pagrindinės kryptys, laikas ir atsakingi pareigūnai.

40. Komisijos darbo planas detalizuojamas komisijos pirmininko patvirtintuose pakomisių ir darbo grupių operatyviniuose darbo planuose.

41. Komisijos darbo planas tikslinamas ir papildomas, atsižvelgiant į nustatytus tyrimo duomenis.

42. Tikrinant atskiras orlaivio dalis ar agregatus arba atliekant kokius nors bandymus, komisija sudaro atskirą planą, kurį pasirašo visi dalyvaujančių šalių įgaliotieji atstovai, jį tvirtina komisijos pirmininkas.

43. Tyrimo komisijos posėdžiuose gali dalyvauti prokuratūros, Valstybės saugumo departamento ir Vidaus reikalų ministerijos įgaliotieji atstovai. Kitų asmenų dalyvavimas derinamas su komisijos pirmininku.

44. Pagrindinius metodinius, organizacinius ir kitus klausimus, susijusius su tyrimu, sprendžia komisija. Esant nesutarimams, komisijos pirmininkas turi sprendžiamojo balso teisę.

45. Komisijos narys, nesutinkąs su komisijos sprendimu, gali pareikšti asmeninę nuomonę, kuri užfiksuojama posėdžio protokole.

46. Pakomisių posėdžiuose dalyvauja jų nariai ir, jei būtina, darbo grupių specialistai bei ekspertai.

Atitinkamos pakomisės ar darbo grupės posėdžiuose gali dalyvauti kitų pakomisių ar darbo grupių atstovai.

47. Visi komisijos ir pakomisių posėdžiai protokoluojami. Juose užfiksuojami apsvaustyti klausimai, priimti sprendimai, pirmininko nurodymai. Jei svarstomuoju klausimu pareiškiamos skirtingos nuomonės, jas būtina užfiksuoti. Protokole pasirašo visi komisijos (pakomisės nariai), o jį tvirtina – komisijos (pakomisės) pirmininkas.

48. Jei būtina, komisijos posėdžiai įrašomi į magnetofono juostelę arba filmuojami, apie tai pažymint protokole.

49. Prireikus komisija turi teisę patikrinti, kaip buvo laikomasi skrydžių vykdymo ir aprūpinimo, personalo rengimo, aviacinės technikos gamybos, priežiūros ir remonto atitinkamose įmonėse bei organizacijose taisyklių.

50. Orlaivio savirašiai ir kitos objektyvios kontrolės priemonės, orlaivio nuolaužos bei techninė dokumentacija saugomi komisijos pirmininko nurodytoje vietoje.

51. Orlaivio atskiras dalis ar agregatus šalių susitarimu gali tirti tyrimo komisijos įgaliotos kitos organizacijos ar įmonės.

52. Jei orlaivis arba sugedę agregatai pagaminti kitoje valstybėje ir gedimų priežastims nustatyti būtini šios valstybės organizacijų tyrimai, sprendimą dėl to priima tyrimo komisija, ji suderinusi su įgaliotuoju valstybės gamintojos atstovu.

53. Bandymuose ir tyrimuose gali dalyvauti orlaivio gamintojo ir savinininko (valdytojo) atstovai.

54. Pagal atliktų tyrimų ir bandymų rezultatus surašomas aktas. Bandymų ir tyrimų pateiktoje medžiagoje pasirašo visi dalyvavusieji specialistai, o ją tvirtina ir išsiunčia tyrimo komisijai juos atlikusios organizacijos ar įmonės vadovas.

55. Jei komisija nustato, kad avarijos priežastims išaiškinti reikia specialių skrydžių, tai jie atliekami komisijos pirmininko sprendimu, suderinus su susisiekimo ministru skrydžių išlaidų padengimą.

56. Tiriantys avariją pareigūnai atsako už jiems šiuose Nuostatuose nustatytų pareigų vykdymą, darbų kokybę, išvadų objektyvumą ir pagrįstumą įstatymų nustatyta tvarka.

57. Pakomisių ir darbo grupių medžiaga rengiama pagal šių Nuostatų prieduose Nr. 1-5,7-14 nurodytus reikalavimus.

58. Baigiamasis komisijos darbo dokumentas yra avarijos tyrimo aktas. Aktas rengiamas naudojantis pakomisių, darbo grupių ataskaitomis, tyrimų ir ekspertizių išvadomis bei kita medžiaga.

IV. TYRIMO DALYVIŲ TEISĖS IR PAREIGOS

59. Avarijos tyrimo komisijos pirmininkas yra vyriausiasis pareigūnas, kurio potvarkius ir nurodymus privalo vykdyti visi su tyrimu susiję asmenys.

60. Komisijos pirmininkas privalo:

60.1. sušaukti organizacinę komisijos posėdį, supažindinti komisijos narius su turima informacija apie avariją, jei būtina, sudaryti pakomises, darbo grupes ir paskirti jų pirmininkus, nustatyti artimiausių parų darbo tvarką ir pagrindines užduotis;

60.2. apžiūrėti avarijos vietą ir, jei būtina, nedelsdamas imtis papildomų priemonių daiktinių įrodymų išsaugojimui ir įvykio vietos apsaugai;

60.3. organizuoti orlaivio objektyvios kontrolės savirašių, fotoregistratorių, antžeminių magnetofonų, skrydžio, techninės ir meteorologinės informacijos, susietos su šiuo skrydžiu, paėmimą ir perdavimą saugojimui;

60.4. instrukuoti komisijos narius ir pakomisių pirmininkus apie darbų saugą avarijos vietoje;

60.5. nustatyti pagrindines komisijos darbo kryptis, koreguoti komisijos darbo planus;

60.6. palaikyti komisijos darbo našumą ir koordinuoti visų asmenų, dalyvaujančių tyrime, veiksmus;

60.7. kviesti reikiamus kvalifikuotus specialistus;

60.8. laiku organizuoti tyrimų ir bandymų, būtinų avarijos priežastims nustatyti, atlikimą;

60.9. organizuoti operatyvų aviacinės technikos objektų, kitos medžiagos išsiuntimą atitinkamoms institucijoms tyrimams atlikti;

60.10. kiek įmanoma greičiau užbaigti tyrimo darbus ir parengti komisijos aktą.

61. Komisijos pirmininkas turi teisę:

61.1. laisvai patekti į avarijos ar incidento vietą, taip pat į orlaivį bei susipažinti su jo vidumi ar liekanomis;

61.2. suderinęs su teisėtvarkos institucijomis, nedelsdamas susipažinti su skrydžio savirašių bei kitų skrydžio įrašų turiniu ir jais naudotis;

61.3. suderinęs su teisėtvarcos institucijomis, susipažinti su aukų kūnų apžiūros ar iš aukų kūnų ar asmenų, susijusių su orlaivio naudojimu, paimtų mėginių tyrimų bei patikros rezultatais;

61.4. apklausti liudininkus;

61.5. išsireikalauti ir susipažinti su reikiama informacija, turima orlaivio savininko, valdytojo, naudotojo ar gamintojo bei CAA, skrydžių valdymo tarnybos ar oro uosto administracijos;

61.6. priimti galutinius sprendimus organizaciniais, metodiniais ir praktiniais tyrimo klausimais;

61.7. duoti nurodymus ir įsakymus dėl tyrimo organizavimo ir vykdymo visiems komisijos nariams ir pakviestiems specialistams;

61.8. rekomenduoti imtis skubių veiksmų skrydžių saugai užtikrinti, kurių būtinumą atskleidė tyrimas;

61.9. siųsti laboratoriniams tyrimams ir bandymams tyrimo medžiagą, atskiras detales, agregatus ir orlaivio konstrukcijos elementus bei jų dokumentaciją;

61.10. uždrausti dalyvauti tyrime asmenims, kaltiems dėl daiktinių įrodymų netekimo, sąmoningai suklautojusiems dokumentaciją arba nuolat nevykdžiusiems komisijos pirmininko nurodymų ir įsakymų, apie tai neatidėliotinai pranešant atitinkamų ministerijų, įmonių arba organizacijų vadovams.

62. Komisijos pirmininkas atsako už:

62.1. avarijos tyrimo objektyvumą, teisingą dokumentų įforminimą;

62.2. sprendimų dėl avarijos tyrimo pagrįstumą.

63. Tyrimo komisijos pirmininkas gali turėti pavaduotoją ir komisijos reikalų tvarkytoją, kurie paskiriami komisiją sudariusio pareigūno.

64. Komisijos pirmininko pavaduotojas organizuoja darbų, kuriuos jam pavedė komisijos pirmininkas, atlikimą. Jei nėra komisijos pirmininko, jo pavaduotojas atlieka funkcijas, išdėstytas šių Nuostatų 61.1–61.10 papunkčiuose, bei atsako už jų atlikimą kaip ir pirmininkas.

65. Pakomisės pirmininkas privalo:

65.1. nustatyti pagrindines pakomisės darbo grupių, jei tokios sudarytos, darbo kryptis;

65.2. paruošti siūlymus apie pakomisės darbo grupių sudėtį, sudaryti ir svarstyti pakomisės posėdžiuose darbo planus;

65.3. organizuoti ir rūpintis darbo grupių veiklos koordinavimu;

65.4. šaukti pakomisės posėdžius atliekamiems darbams ir jų rezultatams, operatyviems veiksmų planams, taip pat kitiems, iškilusiems darbo metu klausimams, svarstyti;

65.5. teikti komisijos pirmininkui pasiūlymus apie aviacijos technikos ir kitų objektų siuntimą tyrimams atlikti.

66. Pakomisės pirmininkas turi teisę:

66.1. duoti nurodymus specialistams ir ekspertams, dirbantiems pakomisėje ir jos darbo grupėse;

66.2. prašyti reikiamos tyrimui medžiagos;

66.3. susipažinti su visa avarijos tyrimo medžiaga.

67. Komisijos nariai privalo:

67.1. vykdyti komisijos pirmininko nurodymus ir įsakymus;

67.2. tirti avariją visapusiškai ir objektyviai, derindami savo veiksmus su komisijos pirmininku.

68. Komisijos nariai turi teisę:

68.1. susipažinti su visa avarijos tyrimo medžiaga;

68.2. teikti siūlymus apie specialistų ir ekspertų dalyvavimą tyrime, orlaivio agregatų ir detalių siuntimą tyrimams, nurodymams tyrimų tikslą, taip pat kitais, susijusiais su tyrimu, klausimais;

68.3. parašyti savo atskirą nuomonę, jei nesutinka su tyrimo komisijos akto turiniu arba išvadomis.

69. Ekspertas privalo:

- 69.1. visapusiškai ir objektyviai tirti pateiktą medžiagą, dokumentus ir daiktinius įrodymus;
- 69.2. pateikti raštišką išvadą apie jam paskirtų uždavinių sprendimą;
- 69.3. vykdyti komisijos (pakomisės) pirmininko nurodymus, susijusius su avarijos tyrimu.
- 70. Ekspertas turi teisę:
 - 70.1. susipažinti su daiktiniais įrodymais, dokumentais, kurių reikia išvadai pateikti;
 - 70.2. teikti siūlymus komisijos (pakomisės) pirmininkui apie orlaivio agregatų ir detalių, kitų daiktinių įrodymų siuntimą tyrimams, nurodant jų tikslą.
- 71. Komisijos reikalų tvarkytojas privalo:
 - 71.1. organizuoti komisijos materialinį-techninį aprūpinimą, naudodamas tyrimų vadovui suteiktas reikalingas priemones ir lėšas;
 - 71.2. rengti komisijos posėdžius ir juos protokoluoti;
 - 71.3. padėti teisingai įforminti dokumentus.

V. ĮGALIOJAMŲ ATSTOVŲ IR PATARĖJŲ DALYVAVIMAS TYRIME

- 72. Orlaivio registravimo, naudotojo valstybė bei valstybė gamintoja ir valstybė projektuotoja turi teisę paskirti įgaliotuosius atstovus ir jų patarėjus dalyvauti tyrime.
- 73. Paskirti įgaliotieji atstovai ir jų patarėjai turi teisę dalyvauti tyrime ir, suderinę su komisijos pirmininku:
 - 73.1. apžiūrėti įvykio vietą ir orlaivio nuolaužas;
 - 73.2. susipažinti su avarijos liudininkų parodymais;
 - 73.3. susipažinti su daiktiniais įrodymais ir dokumentais;
 - 73.4. dalyvauti dešifruojant orlaivio savirašius;
 - 73.5. dalyvauti orlaivio agregatų, detalių ir kitų daiktinių įrodymų tyrimuose;
 - 73.6. dalyvauti komisijos posėdžiuose analizuojant gautą informaciją, formuluojant avarijos priežastis, tyrimo išvadas bei skrydžių saugos rekomendacijas ir reikšti savo nuomonę.

VI. PIRMINIAI VEIKSMAI AVARIJOS VIETOJE

- 74. Tyrimo komisijos pirmininko paskirta tyrimo komisijos darbo grupė, pirmoji atvykusi į avarijos vietą, nedelsdama privalo:
 - 74.1. organizuoti avarijos vietos apsaugą nuo pašalinių asmenų, kad būtų išsaugotos nepalietos orlaivio dalys arba nuolaužos (išskyrus atvejus, kai reikia išlaisvinti nukentėjusiuosius arba gesinti gaisrą);
 - 74.2. schematiškai nufotografuoti avarijos vietą ir pagrindines orlaivio dalis;
 - 74.3. pagal galimybę sudaryti visų avarijos liudininkų bei asmenų, atlikusių avarinio gelbėjimo darbus, sąrašą;
 - 74.4. organizuoti likusių gyvų orlaivio įgulos narių ir skrydžių vadovų (jei avarija susijusi su skrydžių valdymu) specialųjį medicinos patikrinimą pagal nustatytus reikalavimus;
 - 74.5. pasirūpinti avarijos vietoje rastų dokumentų ir kitos objektyvios informacijos išsaugojimu bei, jei būtina, organizuoti orlaivio nuolaužų paiešką artimiausiose vietose, nuolaužas saugoti ten, kur jos buvo rastos;
 - 74.6. jei orlaivio savirašis ar kiti objektyviosios informacijos nešėjai patenka į stiprius (nuodingus) tirpalus, skysčius ar ugnį, būtina juos skubiai ištraukti;
 - 74.7. perkelti orlaivį ar jo liekanas, jei orlaivis nukrito ant geležinkelio, automobilių ar vandens kelių arba aerodrome ir trukdo transporto eismui. Perkelti orlaivį arba jo nuolaužas, išsaugoti tą padėtį, kokia buvo avarijos vietoje. Prieš perkelti orlaivį, nufotografuoti įgulos kabinos prietaisų parodymus, jungiklių ir valdymo svertų padėtis, orlaivio vaizdą bendrąja ir detaliaja kompozicijomis iš įvairių pusių, jei būtina, ir iš oro, surašyti avarijos vietos apžiūros protokolą, kuriame nurodyti orlaivio ir jo dalių (nuolaužų) padėtį bei būklę;
 - 74.8. detaliai užfiksuoti (fotografijomis, sudarant schemas ir t. t.) ledą, suodžius ir kitus daiktinius įrodymus, kurie negali ilgai išlikti.

75. Avarijos vietoje draudžiama atidaryti orlaivio savirašius, magnetofonus, kitus objektyvios informacijos nešėjus.

VII. SKRYDŽIŲ PAKOMISĖ

76. Pagrindiniai skrydžių pakomisės uždaviniai yra įgulos profesinio pasiruošimo, skrydžio organizavimo, aprūpinimo ir valdymo lygio nustatymas, įgulos ir kitų pareigūnų veiksmų, atsiradus ir plečiantis ypatingai situacijai, įvertinimas.

77. Skrydžių pakomisę gali sudaryti skrydžių, skrydžių valdymo, radiotechninio, meteorologinio ir aerodrominio aprūpinimo, aviacinės medicinos darbo grupės. Pakomisėje gali būti sukurtos ir kitos darbo grupės.

78. Skrydžių darbo grupę įvertina:

78.1. bendrą įgulos profesinį pasiruošimą;

78.2. įgulos pasiruošimą šiam skrydžiui;

78.3. įgulos narių disciplinos būklę, anksčiau pastebėtus drausmės pažeidimus;

78.4. pažeidimus, klaidas, padarytas įgulai ruošiantis skrydžiui ir jo metu;

78.5. aplinkybes ir faktorius, kurie galėjo turėti neigiamą poveikį įgulos veiksmams;

78.6. dokumentaciją, reglamentuojančią įgulos pasiruošimą, skrydžių organizavimą ir atlikimą.

79. Skrydžių darbo grupę tiria ir analizuoja:

79.1. skrydžių apskaitos knygeles ir asmenines įgulos narių bylas;

79.2. skrydžių dokumentaciją;

79.3. savirašių iššifravimo rezultatus;

79.4. įgulos narių, įvykio liudininkų parodymus;

79.5. atsakingų pareigūnų, ruošusių įgulą skrydžiams, taip pat ir šiam skrydžiui, parodymus;

79.6. dokumentaciją, reglamentuojančią šios skrydžių rūšies organizavimą, paruošimą ir atlikimą;

79.7. aplinkybes ir faktorius, galėjusius neigiamai paveikti įgulos darbą skrydžio metu;

79.8. specialiųjų tyrimų rezultatus (jei tirta);

79.9. kitą dokumentaciją, kuri gali padėti įvertinti skrydžio organizavimą, paruošimą ir atlikimą.

80. Skrydžių darbo grupę atlikto darbo rezultatų pagrindu rengia ataskaitą.

81. Prie skrydžių darbo grupės ataskaitos pridedami šie dokumentai:

81.1. skrydžio užduotis ir navigacinis žurnalas;

81.2. įgulos narių charakteristikos. Apie kiekvieną įgulos narį pateikiami šie duomenys:

81.2.1. pareigos, vardas, pavardė, amžius, pilietybė, licencijos rūšis, jos galiojimo terminas, kvalifikacija;

81.2.2. bendras skraidytų valandų skaičius, tarp jų – per paskutines 90 parų;

81.2.3. bendras skraidytų valandų skaičius šio tipo orlaiviu, tarp jų – per paskutines 90 parų;

81.2.4. ankstesni aviaciniai įvykiai (orlaivio tipas, priežastis, kada ir už ką buvo uždrausta skraidyti);

81.2.5. paskutinio pilotavimo įgūdžių patikrinimo data, kas tikrino, pastabos (jei buvo), bendras įvertinimas;

81.2.6. poilsis (sąlygos, trukmė, poilsio dienos, poilsio sąlygos ir trukmė prieš skrydį);

81.2.7. kasdieninės buitinės sąlygos bazėje arba ilgalaikio išvykimo iš bazės metu (gyvenamoji vieta, maitinimasis, aprūpinimas transportu ir kt.);

81.3. skrydžio dokumentacijos paėmimo ir perdavimo aktai;

81.4. ataskaitos apie eksperimentus, techninius skrydžius ir pan.;

81.5. įgulos narių, liudininkų paaiškinimai.

82. Skrydžių valdymo, radiotechninio, meteorologinio ir aerodrominio aprūpinimo darbo grupę įvertina:

82.1. skrydžių valdymo ir aprūpinimo tarnybų specialistų profesinio pasiruošimo lygį;

- 82.2. faktinę skrydžių valdymo organizavimo būklę, organizavimo atitikimą nustatytiems reikalavimams;
- 82.3. ar pakankamas radiotechninės įrangos ir ryšio priemonių kiekis, jų būklė, ar teisingai jomis naudojamosi, atliekant skrydžių valdymą;
- 82.4. kilimo-tūpimo takų, riedėjimo takelių, stovėjimo aikštelių, tūpimo aikštelių būklę, ar aprūpintos aerodromo tarnybos reikiama technine įranga;
- 82.5. ar pakankamai aprūpinti skrydžiai antžemine šviesos ir radiotechnine įranga, kaip ja naudojosi įgula skrydžio metu;
- 82.6. ar yra visi duomenys apie šviesos ir radiotechninės įrangos darbą skrydžių vadovų darbo vietose (kada įjungiami avariniai maitinimo šaltiniai, radiotechninės ir ryšio įrangos veikimo nuotolių grafikai ir pan.);
- 82.7. ar laikytasi radijo ryšio ir jo frazeologijos taisyklių;
- 82.8. ar būta orlaivio nukrypimų nuo numatyto maršruto;
- 82.9. kokios buvo meteorologinės sąlygos skrydžio maršrute, pagrindiniame ir atsarginiuose aerodromuose;
- 82.10. faktines meteorologines sąlygas avarijos rajone (jei būtina, pagrindiniuose ir atsarginiuose aerodromuose);
- 82.11. ar įgula ir skrydžių vadovai turėjo reikiamą meteorologinę informaciją ir ar ji buvo patikima;
- 82.12. ar buvo avarijos rajone leidžiami nepilotuojami skrydžio aparatai arba šaudymai, o jei būtina, ir ornitologinę padėtį avarijos rajone.
83. Gautų rezultatų pagrindu darbo grupė pateikia ataskaitą.
84. Prie darbo grupės ataskaitos pridedama ši medžiaga:
- 84.1. duomenys apie skrydžių vadovus (pateikiami tais atvejais, kai skrydžių valdymo tarnybos specialistų veiksmai turėjo poveikį skrydžio baigčiai);
- 84.2. išrašai iš aerodromo būklės žurnalo (tais atvejais, kai avarija susijusi su orlaivio išriedėjimu iš kilimo-tūpimo tako);
- 84.3. įrangos kontrolinio sukibimo koeficientui matuoti būklė bei jos techninė dokumentacija;
- 84.4. aktas apie papildomus meteorologinius stebėjimus po avarijos (arba apie kontrolinius matavimus);
- 84.5. duomenys apie faktines meteorologines sąlygas;
- 84.6. meteorologinė dokumentacija, naudota konsultacijoms ir ruošiantis skrydžiui;
- 84.7. išpėjimai ir pranešimai apie pavojingus meteorologinius reiškinius (jei būta);
- 84.8. skrydžių valdymo ir aprūpinimo tarnybų specialistų paaiškinimai;
- 84.9. pažyma apie avarijos metu atliktus radijo zondų paleidimus, šaudymą ir pan. (jei būtina).
85. Aviacinės medicinos darbo grupė įvertina įgulos narių, o jei reikia ir skrydžių valdymo tarnybos specialistų psichologinę būklę, darbingumą, jų veiksmų, atsiradus ir plečiantis avarinei situacijai, charakterį pagal:
- 85.1. įgulos narių individualias psichologines savybes, bendrą fizinį išsivystymą, moralinę – psichologinę būklę paskutiniu mėnesio laikotarpiu (šeimyniniai ir tarnybiniai konfliktai, piktnaudžiavimas alkoholiu, vaistais ir t. t.);
- 85.2. įgulos narių sveikatos būklę (psichinę ir fizinę) avarijos išvakarėse ir skrydžio dieną, panaudojant atliktos periodinės gydytojų komisijos apžiūros, taip pat ligų istorijų kitose medicinos įstaigose per paskutinius tris mėnesius, duomenis;
- 85.3. poilsio, miego ir maitinimosi visavertiškumą per paskutines tris paras prieš avariją;
- 85.4. atostogų, poilsio dienų panaudojimą, skrydžių krūvį avarijos išvakarėse ir tą dieną, taip pat per paskutinį mėnesį pagal nustatytas normas;
- 85.5. toksikologinio tyrimo, ieškant karboksigemoglobino (karboksimioglobino), ir, jei būtina, toksinių medžiagų ir vaistinių preparatų rezultatus;

85.6. įgulos narių emocinę būklę avarinio skrydžio metu pagal radijo ryšio ir biologinės medžiagos specialiųjų tyrinėjimų (biocheminių ir kt.) duomenis; ar nebūta streso ir kaip jis veikė įgulos narių veiksmų teisingumą ir laiko pojūtį;

85.7. medicinos – trasologinių tyrimų duomenis (kūno traumų lokalizaciją ir pobūdį, pozos ir darbo veiksmų požymius, aprangos ir avalynės pažeidimų ypatybes ir pan.);

85.8. orlaivio kabinos ir konstrukcinių ypatybių, skrydžio sąlygų, apsaugos ir gelbėjimosi priemonių poveikį įgulos sveikatos būklei.

86. Aviacinės medicinos darbo grupė parengia ataskaitą, kurioje apie kiekvieną įgulos narį (skrydžių aprūpinimo tarnybos specialistą) nurodomi:

86.1. medicinos apžiūrų rezultatai per paskutinius dvejus metus (rasti nukrypimai, apribojimai, ar įgulos nariai kreipėsi į kitas gydymo įstaigas ir pan.);

86.2. individualios fizinės ir psichologinės savybės, taip pat piktnaudžiavimas alkoholiu, vaistais;

86.3. šeimyniniai ir tarnybiniai konfliktai per paskutinį mėnesį;

86.4. ankstesnės traumos ir ligos;

86.5. trumpa buitinių sąlygų charakteristika;

86.6. atostogų ir poilsio dienų panaudojimas, miego, poilsio ir maitinimosi visavertiškumas per paskutines tris paras;

86.7. patologoanatominių, toksikologinių, biocheminių, morfologinių, medicinos-trasologinių ir kt. specialiųjų tyrimų rezultatai;

86.8. ar būta streso, ūmaus susirgimo skrydžio metu;

86.9. sveikatos psichofiziologinės būklės ir individualių savybių poveikio darbingumui bei veiksmų charakteristikai įvertinimas, atsiradus ir plečiantis ypatingai situacijai.

87. Ataskaitoje taip pat nurodoma:

87.1. žuvusių įgulos narių kūnų išsidėstymas;

87.2. orlaivio konstrukcijos, spec. aprangos, aprangos ir gelbėjimosi įrangos trūkumai, paveikę įgulos darbingumą arba tapę gautų traumų priežastimi.

88. Aviacinės medicinos darbo grupė nuolat bendradarbiauja su administracinės pakomisės medicinos darbo grupe.

89. Prie ataskaitos pridedama ši medžiaga:

89.1. aktas apie žuvusių įgulos narių kūnų išsidėstymą;

89.2. pažyma apie įgulos narių alkoholinio arba narkotinio apsvaigimo patikrinimą;

89.3. žuvusių įgulos narių teisminės-medicininės ir kitų ekspertizių aktai;

89.4. pažyma apie įgulos narių darbo ir poilsio režimą;

89.5. duomenys apie skraidytų valandų skaičių per mėnesį (paskutinių 3 mėnesių laikotarpį), duomenys apie poilsio dienas (pridedami, kai avarija susijusi su įgulos narių darbingumo praradimu skrydžio metu);

89.6. visų įgulos narių (išskyrus palydovus) medicinos kortelės (pridedamos, kai avarija susijusi su įgulos narių darbingumo praradimu skrydžio metu).

90. Skrydžių pakomisė, apibendrinusi ir išanalizavusi darbo grupių medžiagą, rengia ataskaitą.

VIII. SKRYDŽIŲ PAKOMISĖS ATASKAITA

91. Skrydžių pakomisės ataskaitos tituliname lape pateikiama ši informacija:

91.1. orlaivio tipas, nacionalinis ir registracijos ženklas;

91.2. orlaivio savininkas (valdytojas);

91.3. avarijos data ir vieta.

92. Skrydžių pakomisės ataskaitos titulinio lapo pavyzdys pateikiamas 1 priede.

93. Skrydžių pakomisės ataskaitoje pateikiama ši informacija:

93.1. pagrindiniai pakomisės darbai; pateikiamas visas pakomisėje atliktų pagrindinių darbų sąrašas, pridedant pagrindinius ataskaitinius dokumentus, pvz., skrydžių darbo grupės ataskaitą apie

įgulos pasiruošimą šiam skrydžiui ir skrydžių darbo organizavimo lygį orlaivio naudotojo padaliniuose, atliktą orlaivio savirašio iššifravimą (pridedamas iššifravimo grafikas) ir pan.;

93.2. analizė; tai pagrindinė pakomisės ataskaitos dalis. Joje pagrindžiamos išvados apie įgulos, skrydžių aprūpinimo tarnybų specialistų veiksmų teisingumą, rastų nukrypimų ir pažeidimų priežastis, apibūdinami pakomisės darbo grupių gauti rezultatai, panaudojant, jei būtina, kitų pakomisių duomenis. Analizėje, pateikiamoje aprašymo forma, išdėstoma ši informacija:

93.2.1. įgulos sudėtis, užduoties pobūdis;

93.2.2. trumpa įgulos narių profesinio pasiruošimo charakteristika, ar ji atitinka nustatytus reikalavimus, nurodant visus nukrypimus ir pažeidimus, kurie turėjo įtakos įgulos narių veiksams skrydyje, ar suteiktas leidimas atlikti šios rūšies darbus ir jų pagrįstumas;

93.2.3. pasiruošimo skrydžiui eigos aprašymas, nurodant visus nukrypimus ir pažeidimus, kuriuos padarė įgula, skrydžio aprūpinimo tarnybų personalas ir kiti pareigūnai ir kurie turėjo poveikį tolesniems įvykiams;

93.2.4. meteorologinių sąlygų įvertinimas, aerodromo būklė, sprendimo skristi pagrįstumas;

93.2.5. trumpas skrydžio aprašymas ir momentas, kai prasidėjo ypatinga situacija, nurodant skrydžio ypatybes, nukrypimus ir pažeidimus;

93.2.6. nuodugnus chronologinis ypatingos situacijos atsiradimo ir plėtimosi proceso aprašymas, įvertinant įgulos, aptarnavimo tarnybų personalo veiksmų teisingumą ir nurodant visus nukrypimus ir pažeidimus, turėjusius įtakos skrydžio baigčiai;

93.2.7. įgulos ir aptarnaujančių tarnybų personalo neteisingų veiksmų priežasčių analizė ir pagrindimas;

93.3. išvados; trumpai pateikiami šie duomenys:

93.3.1. įgulos narių profesinio pasiruošimo lygis, kvalifikacijos atitikimas vykdomai užduočiai; nurodomi visi trūkumai ruošiant įgulą, suteikiant leidimus skrydžiams;

93.3.2. skrydžių valdymo ir aprūpinimo tarnybų personalo pasiruošimo lygis, jo atitikimas nustatytiems reikalavimams; nurodomi visi trūkumai ruošiant personalą;

93.3.3. įgulos veiksmas normalaus skrydžio metu bei atsiradus ir plečiantis ypatingai situacijai, nurodant visus nukrypimus ir pažeidimus, turėjusius poveikį skrydžio baigčiai;

93.3.4. klaidingų įgulos veiksmų priežastys;

93.3.5. skrydžių valdymo ir aptarnavimo tarnybų personalo veiksmas, nurodant visus nukrypimus ir pažeidimus, turėjusius poveikį skrydžio baigčiai;

93.3.6. skrydžio valdymo tarnybos personalo klaidingų veiksmų priežastys;

93.3.7. trumpas skrydžių vykdymo, valdymo, techninio, meteorologinio, aerodrominio aptarnavimo ir pan. įvertinimas;

93.4. rekomendacijos; pateikiamos skrydžių pakomisės rekomendacijos (nenurodant vykdytojų ir atlikimo terminų), skirtos išaiškintiems trūkumams pašalinti.

94. Skrydžių pakomisės ataskaitą pasirašo skrydžių pakomisės pirmininkas ir jos nariai.

95. Prie skrydžių pakomisės ataskaitos pridedamos darbo grupių, dirbusių skrydžių pakomisės sudėtyje, ataskaitos su priedais.

IX. INŽINERINĖ-TECHNINĖ PAKOMISĖ

96. Pagrindiniai inžinerinės-techninės pakomisės uždaviniai yra orlaivio techninės būklės iki ir po avarijos nustatymas, orlaivio eksploatacijos, aptarnavimo ir remonto kokybės tyrimas, galimų konstrukcijos ir gamybos technologijos trūkumų išaiškinimas, gedimų suradimas ir jų priežasčių nustatymas, specialiųjų tyrimų ir bandymų atlikimas.

97. Inžinerinė-techninė pakomisė gali būti sudaryta iš aviacinės technikos eksploatacijos, techninio aptarnavimo ir remonto kokybės, orlaivio konstrukcijos ir sistemų, variklių, aviacinės ir radioelektroninės aparatūros darbo grupių.

98. Pakomisėje, jei būtina, gali būti kuriamos ir kitos darbo grupės.

99. Darbo grupės, jei reikia, gali būti dalijamos į pogrupius.

100. Aviacinės technikos eksploatacijos, techninio aptarnavimo ir remonto kokybės darbo grupė įvertina:

100.1. ar laiku ir gerai atlikti techninio aptarnavimo darbai, pakeisti agregatai, pašalinti įgulos nurodyti trūkumai;

100.2. paskutinio techninio aptarnavimo, periodinių ir operatyvinių formų reglamentų kokybę, defektų pašalinimo metodus ir efektyvumą, pasikartojančių defektų priežastis;

100.3. aviacinės technikos saugojimo ir eksploatacijos sąlygas;

100.4. aptarnaujančio aviacinę techniką inžinerinio-techninio personalo profesinio pasiruošimo lygį;

100.5. ar kokybiškai vadovaujantis inžinerinis-techninis personalas kontroliuoja, kaip aptarnaujama aviacinė technika;

100.6. įpiltų į orlaivį degalų, tepalų kiekį ir kokybę;

100.7. ar pakankamai yra reikiamų instrumentų ir techninės įrangos aviacinės technikos aptarnavimui ir kokia jų būklė;

100.8. aviacinės technikos techninės dokumentacijos tvarkymo kokybę, ar yra reikiama techninė dokumentacija;

100.9. pasikartojančius arba pavojingus aviacinės technikos defektus, rastus eksploatacijos metu;

100.10. aviacinės technikos eksploatacijos normatyvinės techninės dokumentacijos trūkumus.

101. Grupė analizuoja:

101.1. orlaivio variklių ir agregatų formularius, techninio aptarnavimo ir remonto dokumentaciją ir jo papildomus patobulinimus pagal pramonės biuletenius;

101.2. orlaivio savirašių įrašus apie ankstesnius skrydžius, liudininkų parodymus;

101.3. avarijų, kurių priežastys analogiškos šios avarijos priežastims, tyrimų dokumentaciją;

101.4. aviacinės technikos aptarnavimo organizavimo ir aprūpinimo būklę, jos eksploatacijos ir saugojimo sąlygas.

102. Atlikto darbo rezultatų pagrindu grupė rengia ataskaitą. Ataskaitoje nurodomi šie privalomi duomenys:

102.1. apie orlaivį:

102.1.1. tipas, nacionalinis ir registracijos ženklas ir serijos numeris;

102.1.2. orlaivio savininkas (naudotojas);

102.1.3. valstybė-gamintoja ir pagaminimo metai;

102.1.4. išdirbis nuo eksploatacijos pradžios (val., min., tūpimų skaičius), remontų skaičius;

102.1.5. paskutinio remonto data ir vieta, išdirbis po paskutinio remonto (val., min., tūpimų skaičius);

102.1.6. tinkamumo skraidyti pažymėjimo numeris, galiojimo terminas, kas išdavė, išdavimo data;

102.2. apie variklius:

102.2.1. tipas, serijos numeris;

102.2.2. valstybė gamintoja, pagaminimo metai;

102.2.3. išdirbis nuo eksploatacijos pradžios (val., min., remontų skaičius);

102.2.4. paskutinio remonto data ir vieta, išdirbis po paskutinio remonto (val., min.);

102.3. jei būtina, analogiški duomenys pateikiami apie sugedusius agregatus;

102.4. apie techninę eksploataciją:

102.4.1. paskutinio periodinio techninio aptarnavimo data, vieta ir forma, kas aptarnavimą atliko;

102.4.2. išdirbis po paskutinio periodinio techninio aptarnavimo;

102.4.3. paskutinio operatyvinio techninio aptarnavimo data, vieta ir forma, kas aptarnavimą atliko;

102.4.4. išdirbis po paskutinio operatyvinio techninio aptarnavimo;

102.5. pašalintų paskutinio operatyvinio ir periodinio techninio aptarnavimų metu defektų, galėjusių būti įvykio priežastimi, sąrašas, nurodant defektų šalinimo metodus.

103. Orlaivio konstrukcijos ir jo sistemų, variklių, aviacinės ir radioelektroninės įrangos darbo grupės tiria orlaivio, jo dalių ir agregatų būklę, atsiradus ir plečiantis ypatingai situacijai ir po avarijos, ieškomos galimų gedimų ir jų priežasčių, arba patvirtina, kad, atsiradus ir plečiantis ypatingai situacijai, aviacinė technika funkcionavo normaliai.

104. Gautų rezultatų pagrindu grupės pateikia ataskaitas, kuriose nurodoma:

104.1. nuodugnus orlaivio konstrukcijos elementų, sistemų ir agregatų būklės aprašymas, nurodant jų gedimo arba darbingumo požymius;

104.2. aviacinės technikos gedimų eigos ir pobūdžio aprašymas;

104.3. atliktų eksperimentų ir tyrimų, skirtų išaiškinti gedimo priežastims arba įrodyti, kad aviacinė technika funkcionavo normaliai, rezultatai;

104.4. gaisrų požymių, jų vietos aprašymas ir kada jie prasidėjo;

104.5. savirašių iššifravimo duomenų analizė;

104.6. gautų rezultatų apie aviacinės technikos gedimus arba darbingumą analizė. Nurodomi variklių, svarbiausių sistemų ir agregatų darbo režimai, valdymo svertų, mechanizacijos ir važiuoklės padėtis avarijos momentu. Jei rasta gedimų, nurodomi jų charakteris ir laikas (jei įmanoma), gedimų sąveikavimas ir pasireiškimo tvarka, taip pat jų priežastys.

105. Prie ataskaitos pridedama:

105.1. orlaivio konstrukcijos elementų fotografijos su paaiškinimais;

105.2. aviacinės technikos apžiūros, patikrinimo, išardymo, tyrinėjimų ir pan. rezultatų aktai, protokolai;

105.3. aviacinės technikos tyrimų rezultatų ataskaitos.

106. Prie aviacinės ir radioelektroninės įrangos darbo grupės ataskaitos taip pat pridedami:

106.1. orlaivio savirašių aptikimo ir paėmimo aktai, 3 priedas;

106.2. aktai apie aptiktus ir perduotus radioaktyviuosius įrenginius.

107. Inžinerinė-techninė pakomisė, apibendrinusi ir išvardijusi darbo grupių medžiagą, rengia ataskaitą, kurioje pateikia išvadą apie aviacinės technikos darbingumą arba, jei būta, gedimus ir jų priežastis, taip pat įvertina aviacinės technikos techninio aptarnavimo ir remonto organizavimą ir kokybę.

X. INŽINERINĖS TECHNINĖS PAKOMISĖS ATASKAITA

108. Inžinerinės techninės pakomisės ataskaitos tituliname lape nurodoma ši informacija:

108.1. orlaivio tipas, nacionalinis ir registracijos ženklas;

108.2. orlaivio savininkas (valdytojas);

108.3. avarijos data ir vieta.

109. Inžinerinės techninės pakomisės ataskaitos titulinio lapo pavyzdys pateikiamas 4 priede.

110. Inžinerinės techninės pakomisės ataskaitoje pateikiama ši informacija:

110.1. pagrindiniai pakomisės darbai; pateikiamas visų pakomisėje atliktų darbų sąrašas, pridedant pagrindinius ataskaitinius dokumentus;

110.2. pagrindiniai duomenys apie orlaivį; išdėstomi tvarka, nurodyta 2 priede;

110.3. avarijos vietos aprašymas; nurodoma (kurios nors vietovės atžvilgiu) pirmoji orlaivio lietimosi su žeme vieta arba vieta, kurioje orlaivis kliudė kliūtis, nuolaužų išsimėtymo zonos matmenys ir kryptis, gaisras (jei buvo) ir jo zonos išsidėstymas. Pateikiamas trumpas pagrindinių konstrukcijos elementų išsidėstymo aprašymas.

Nurodomas orlaivio susidūrimo su žeme ir aplinkiniais daiktais pobūdis, bendra konstrukcijos sugriuvimo charakteristika. Analizuojant šiuos duomenis bei orlaivio savirašio informaciją, nustatoma orlaivio erdvinė padėtis susidūrimo su žeme momentu. Nurodoma orlaivio konfigūracija susidūrimo momentu (įvykio momentu);

110.4. analizė; tai pagrindinė pakomisės ataskaitos dalis. Joje pagrindžiamos išvados apie technikos darbingumą arba gedimus ir jų priežastis, orlaivio techninės eksploatacijos kokybę, apibendrinami gauti pakomisės darbo grupių darbų rezultatai, panaudojant, jei būtina, kitų pakomisių duomenis. Analizėje, pateikiamoje aprašymo forma, išdėstoma ši informacija:

110.4.1. trumpas orlaivio ruošimo skrydžiams aprašymas (įskaitant ir paskutinį periodinį ir operatyvinį techninį aptarnavimą), nurodant visus atskleistus nukrypimus ir pažeidimus, kurie turėjo įtaką aviacinės technikos darbingumui;

110.4.2. trumpas skrydžio aprašymas iki ypatingos situacijos atsiradimo, nurodant jo ypatybes ir nukrypimus (aviacinės technikos funkcionavimo atžvilgiu);

110.4.3. nuodugnus aviacinės technikos darbo aprašymas atsiradus ir plečiantis ypatingai situacijai, nurodant gedimų eiliškumą ir tarpusavio sąveikavimą (jei buvo gedimų);

110.4.4. nuodugni aviacinės technikos pagrindinių sistemų darbingumo analizė:

110.4.4.1. orlaivio konstrukcijos;

110.4.4.2. valdymo sistemos;

110.4.4.3. kuro sistemos;

110.4.4.4. hidraulinės sistemos;

110.4.4.5. kondicionavimo sistemos;

110.4.4.6. priešapledėjimo sistemos;

110.4.4.7. variklių;

110.4.4.8. aviacinės ir radioelektroninės įrangos.

Jei gedimų nebuvo, pateikiami įrodymai, kad sistemos dirbo normaliai. Jei atrandamas gedimas, pateikiama nuodugni jo priežasčių analizė.

Tuo atveju, jei avarija susijusi su gaisru, pateikiama jo priežasčių ir atsiradimo vietos analizė, aprašant rastus būdingus požymius.

Analizėje pateikiama visa faktinė informacija, tarp jų ir specialiųjų tyrimų rezultatai. Informacija disponuoja pakomisė, ji reikalinga analizės supratimui bei pagrindimui. Jei pakomisė darbo metu nustato, kad aviacinės technikos gedimų priežastis – aviacinės technikos techninio aptarnavimo ir remonto trūkumai, pateikiami šie trūkumai, o prireikus ir duomenys apie specialistus, remontavusius, aptarnavusius ir ruošusius skrydžiams aviacinę techniką;

110.5. išvados; trumpai pateikiamas aviacinės technikos darbingumo įvertinimas paskutinio skrydžio metu. Jei atskleisti gedimai, nurodomos jų priežastys ir eiliškumas;

110.6. orlaivio būklė; pateikiamas trumpas orlaivio sistemų būklės po avarijos aprašymas;

110.7. rekomendacijos; pateikiamos inžinerinės-techninės pakomisės rekomendacijos, nenurodant atlikėjų ir terminų, skirtų atskleistiems trūkumams pašalinti.

111. Inžinerinės-techninės pakomisės ataskaitą pasirašo inžinerinės–techninės pakomisės pirmininkas ir jos nariai.

112. Prie inžinerinės-techninės pakomisės ataskaitos pridedamos darbo grupių ataskaitos su priedais.

XI. ADMINISTRACINĖ PAKOMISĖ

113. Pagrindiniai administracinės pakomisės uždaviniai yra:

113.1. keleivių, buvusių orlaivyje, žuvimo, traumų ir kitų sveikatos sutrikimų priežasčių nustatymas;

113.2. orlaivio komercinio krovinio kiekio ir pobūdžio nustatymas;

113.3. nustatymas, ar teisingai krovinys buvo išdėstytas ir pritvirtintas, ar buvo atlikta rankinio bagažo, bagažo ir pačių keleivių patikra;

113.4. žuvusių avarijos metu keleivių asmenybių nustatymas;

113.5. žalos, padarytos avarijos metu, įvertinimas;

113.6. avarijos pasekmių likvidavimas.

114. Administracinė pakomisė gali būti sudaryta iš keleivių darbo grupės, pašto-krovinių darbo grupės, medicinos darbo grupės. Pakomisėje, jei būtina, gali būti kuriamos ir kitos darbo grupės.

115. Keleivių darbo grupė:

115.1. nustato, kiek faktiškai orlaivyje buvo keleivių ir ar šis kiekis atitinka nurodytą pervežimo dokumentacijoje;

115.2. dalyvauja organizuojant nukentėjusiųjų giminių paieškas, praneša jiems apie įvykį;

115.3. dalyvauja nustatant žuvusių ir patyrusių kūno sužalojimus keleivių bei kitų žmonių asmenybes;

115.4. nustato keleivių išsidėstymo orlaivyje vietas;

115.5. įvertina komercinio orlaivio krovinio paskirstymo teisingumą;

115.6. įvertina atliktą keleivių, rankinio bagažo ir bagažo patikrą.

116. Gautų rezultatų pagrindu keleivių darbo grupė surašo ataskaitą.

117. Prie ataskaitos pridedami šie dokumentai:

117.1. buvusių orlaivyje keleivių sąrašas;

117.2. žuvusių ir patyrusių kūno sužalojimus avarijos metu keleivių bei kitų asmenų sąrašas (7 ir 8 priedai);

117.3. krovinio žiniaraštis ir centruotės grafikas;

117.4. krovinio išdėstymo schema;

117.5. keleivių registracijos žiniaraštis (manifestas);

117.6. aviabilietų kontroliniai talonai (jei reikia, bilietų kopijos – pridedami tuo atveju, jei orlaivyje būta neįformintų keleivių arba įforminimo ir patikros taisyklių pažeidimo);

117.7. patikros lapai (keleivių, bagažo ir rankinio bagažo – pridedami tuo atveju, jei orlaivyje būta neįformintų keleivių arba įforminimo ir patikros taisyklių pažeidimo).

118. Pašto-krovinių darbo grupė:

118.1. nustato buvusio orlaivyje krovinio, pašto, keleivių bagažo ir rankinio bagažo faktinius kiekius, ar kiekiai atitinka nurodytus vežimų dokumentuose;

118.2. atidaro ir patikrina visą paštą, krovinius, bagažą ir rankinį bagažą, nepaisant jo vertės, nustato pašto, krovinio, keleivių bagažo ir rankinio bagažo būklę, įvertina grąžinimo galimybę ir surašo aktą. Atidarymui ir patikrinimui sudaroma speciali grupė, kurioje privalo būti prokuratūros atstovai;

118.3. paima pamainos viršininko, registracijos, bilietų įforminimo, keleivių patikros būdinčiųjų, centruotės ir įkrovimo dispečerių, bagažo krovikų ir, jei būtina, kitų asmenų paaiškinimus;

118.4. nustato, ar nebuvo komercinio krovinio išdėstymo vietose pavojingų ir uždraustų vežimui medžiagų ir daiktų;

118.5. surenka išsibarsčiusius avarijos vietoje krovinius, paštą, bagažą, keleivių asmeninius daiktus, vertybes ir dokumentus. Kartu su prokuratūros atstovais organizuoja jų apžiūrą ir saugojimą;

118.6. atlieka nebetinkamo vartojimui komercinio krovinio liekanų sunaikinimą, dalyvaujant prokuratūros atstovams, apie tai surašo aktą (13 priedas).

119. Gavusi rezultatus, pašto-krovinių darbo grupė pateikia ataskaitą.

120. Prie grupės ataskaitos pridedama ši medžiaga:

120.1. aktai apie orlaivio krovinio būklę ir masę (1 priedas), apie pažeisto bagažo, rankinio bagažo, pašto ir krovinio atidarymą ir patikrinimą (12 priedas);

120.2. pašto-krovinio žiniaraštis;

120.3. pašto-krovinio važtaraščiai;

120.4. pažyma apie krovinio savybes;

120.5. paaiškinimai.

121. Medicinos darbo grupė:

121.1. kartu su prokuratūros atstovais atlieka nukentėjusiųjų ir žuvusiųjų paiešką ir jų evakuaciją iš avarijos vietos;

121.2. kartu su prokuratūros atstovais organizuoja žuvusiųjų keleivių palaikų teismo medicinos ir kitus specialius tyrimus mirties priežastims bei kūno sužalojimų ir kitų sveikatos sutrikimų pobūdžiui ir priežastims nustatyti;

121.3. kartu su prokuratūros atstovais organizuoja žuvusiųjų palaikų atpažinimą ir, jei būtina, teikia siūlymus dėl jų kremacijos;

121.4. nustato orlaivio konstrukcijos, skrydžio sąlygų, gelbėjimosi priemonių ir įrangos įtaką keleivių gyvybių išsaugojimui, patirtų traumų pobūdžiui;

121.5. organizuoja sanitarinį avarijos vietos apdirbimą.

122. Prie grupės ataskaitos pridedama keleivių išsidėstymo orlaivyje schema, nurodant gautų traumų sunkumą ir priežastis (9 priedas) bei darbų tvarkant ir sanitariškai apdirbant avarijos vietą sąrašas.

123. Gavusi rezultatus, administracinė pakomisė pateikia ataskaitą.

XII. ADMINISTRACINĖS PAKOMISĖS ATASKAITA

124. Administracinės pakomisės ataskaitos tituliname lape nurodoma ši informacija:

124.1. orlaivio tipas, nacionalinis ir registracijos ženklas;

124.2. orlaivio savininkas (valdytojas);

124.3. avarijos data ir vieta.

125. Administracinės pakomisės ataskaitos titulinio lapo pavyzdys pateikiamas 5 priede.

126. Administracinės pakomisės ataskaitoje pateikiama ši informacija:

126.1. pagrindiniai pakomisės darbai; pateikiamas visų pakomisėje atliktų darbų sąrašas, pridedant pagrindinius ataskaitinius dokumentus;

126.2. analizė; tai pagrindinė pakomisės ataskaitos dalis. Joje pilnai pagrindžiamos išvados apie pervežimo bei paieškos ir gelbėjimo darbų tarnybų personalo veiksmų teisingumą, taip pat apie buvusių orlaivyje keleivių žuvimą. Analizėje, pateikiamoje aprašymo forma, išdėstoma ši informacija:

126.2.1. bendras orlaivyje buvusių keleivių skaičius, nurodant duomenis apie vaikus ir suaugusiuosius;

126.2.2. žuvusių ir patyrusių kūno sužalojimus keleivių skaičius, nurodant mirties priežastis ir patirtų traumų pobūdį;

126.2.3. bendras krovinio, bagažo ir rankinio bagažo kiekis, jo būklė po avarijos;

126.2.4. komercinio krovinio kiekio ir jo išdėstymo atitikimas leistinoms normoms ir centruotei;

126.2.5. buvusių orlaivyje pavojingų krovinių kiekis ir pobūdis;

126.2.6. ar būta orlaivyje neįformintų keleivių;

126.2.7. orlaivio konstrukcijos ypatybių, skrydžio sąlygų, gelbėjimosi priemonių ir įrangos, turėjusių neigiamą poveikį keleivių gyvybei arba tapusių patirtų traumų priežastimi, aprašymas.

Jei į administracinės pakomisės sudėtį įeina paieškos ir gelbėjimo darbų grupė, analizėje papildomai pateikiamas nuodugnus paieškos ir gelbėjimo tarnybų veiksmų aprašymas, įvertinant jų teisingumą ir darbų efektyvumą.

Analizėje pateikiama visa faktinė informacija, reikalinga jos supratimui ir pagrindimui;

126.3. išvados; trumpai įvertinama:

126.3.1. pervežimo tarnybos personalo veiksmų teisingumas, pakrovimo ir centruotės, krovinio, keleivių bagažo įforminimo normų išlaikymas. Nurodomi visi atskleisti pervežimo tarnybos trūkumai, turėję įtakos skrydžio baigčiai;

126.3.2. buvusių orlaivyje keleivių žūties priežastys, orlaivio konstrukcijos ypatybių, skrydžio sąlygų, gelbėjimosi įrangos ir metodų poveikis keleivių gyvybėms;

126.3.3. paieškos-gelbėjimo darbų efektyvumas, nurodant paieškos ir avarinių gelbėjimo tarnybų personalo pažeidimus, trūkumus ir klaidas, turėjusius neigiamą poveikį avarijos baigčiai (jei paieškos ir avarinių gelbėjimo darbų grupė yra pakomisės sudėtyje);

126.4. rekomendacijos; pateikiamos administracinės pakomisės rekomendacijos, nenurodant atlikėjų ir terminų.

127. Administracinės pakomisės ataskaitą pasirašo administracinės pakomisės pirmininkas ir jos nariai.

128. Prie administracinės pakomisės ataskaitos pridedamos darbo grupių, dirbusių pakomisės sudėtyje, ataskaitos su priedais bei aktas apie dokumentus, vertybes ir pinigus, rastus avarijos vietoje (10 priedas).

XIII. AVARIJOS VIETOS SCHEMŲ SUDARYMO DARBO GRUPĖ

129. Grupė atlieka šias funkcijas:

129.1. nustato avarijos vietos koordinatės, jos padėtį artimiausių geografinių punktų atžvilgiu, aukštį virš jūros lygio;

129.2. nustato pradinio orlaivio lietimosi su žeme ir kliūtimis vietą, konstrukcijos elementų išsimėtymo zoną;

129.3. žymi konstrukcijos elementus ir nustato išsidėstymą vietovėje;

129.4. ieško, fiksuoja ir analizuoja orlaivio pėdsakus, paliktus vietovėje;

129.5. fotografuoja avarijos vietą ir būdingus pėdsakus;

129.6. jei būtina, sudaro vietovės profilio pjūvį orlaivio skrydžio krypties plokštumoje;

129.7. nustato orlaivio erdvinę padėtį ir jo judėjimo kryptį (magnetinį kursą, pokrypį, trajektorijos kampą) susidūrimo su žeme (kliūtimis) momentu.

130. Grupės darbo rezultatų pagrindu sudaroma schema, kurioje nurodomi šie duomenys:

130.1. avarijos vietos koordinatės, jos padėtis artimiausių geografinių punktų atžvilgiu, aukštis virš jūros lygio;

130.2. pėdsakai, palikti orlaiviui susidūrus su žeme (kliūtimis) ir judant toliau;

130.3. orlaivio nuolaužų išsidėstymas vietovėje, jų sąrašas, nurodant koordinatės pasirinktoje ataskaitos sistemoje;

130.4. gaisro, kuro, tepalo pėdsakai ant žemės ir pan.;

130.5. parametrai, nurodantys orlaivio padėtį erdvėje ir jo judėjimo kryptį susidūrimo su žeme (kliūtimis) momentu;

130.6. dirbtinės ir natūralios kliūtys įvykio vietoje, nurodant jų konfigūraciją ir aukštį;

130.7. aerodromo (kilimo-tūpimo takų, riedėjimo takelių ir pan.) įranga, jei avarija įvyko aerodrome;

130.8. vietovės profilis orlaivio judėjimo kryptimi (jei reikia);

130.9. kiti būdingi požymiai, liudijantys orlaivio susidūrimo su žeme (kliūtimis) ir jo sulaužymo pobūdį, priklausomai nuo konkrečių avarijos sąlygų.

131. Prie schemos pridedamos bendros avarijos fotografijos, nurodant fotografavimo taškus ir kryptį.

XIV. LIUDININKŲ PARODYMŲ DARBO GRUPĖ

132. Grupė atlieka šias funkcijas:

132.1. apklausia avarijos liudininkus, renka jų parodymus, jei būtina, įrašo į magnetofono juostelę;

132.2. apibendrina ir analizuoja rezultatus;

132.3. sudaro liudininkų buvimo schemą, jei reikia, schemoje nurodo skrydžio trajektoriją pagal liudininkų parodymus.

133. Grupė rengia ataskaitą, kurioje nurodoma:

133.1. liudininkų parodymų analizė ir jų parodymų apibendrinimo duomenys;

133.2. liudininkų sąrašas.

134. Raštiški liudininkų parodymai pridedami prie grupės ataskaitos.

XV. PAIEŠKOS IR GELBĖJIMO DARBO GRUPĖ

135. Paieškos ir gelbėjimo darbo grupė komisijos darbo metu įvertina, kaip buvo atlikti paieškos ir gelbėjimo darbai, gaisro gesinimas bei keleivių evakuacija, kaip veikė ir kaip buvo naudojama atitinkama įranga.

136. Gautų rezultatų pagrindu grupė pateikia ataskaitą, kurioje nurodo:

136.1. pranešimo apie avariją gavimo laiką;

136.2. paieškos įgulų išskridimo ir avarinių gelbėjimo darbų komandų išvykimo laiką;

136.3. paieškos pradžios, avarijos vietos atradimo, gelbėjimo darbų komandų atvykimą į avarijos vietą, gelbėjimo darbų pradžios ir pabaigos laiką;

136.4. asmenų ir techninės įrangos, dalyvavusių paieškose ir gelbėjimo darbuose, kiekį ir veiksmų efektyvumą.

XVI. APSKAIČIAVIMŲ IR ANALIZĖS DARBO GRUPĖ

137. Grupė atlieka šias funkcijas:

137.1. iššifruoja ir analizuoja orlaivio savirašių įrašus, sinchronizuodama juos pagal laiką;

137.2. atlieka būtinus aerodinaminius apskaičiavimus;

137.3. apskaičiuoja orlaivio masę ir centruotę įvykio momentu;

137.4. sudaro skrydžio trajektorijos ir jos paskutinės atkarpos schemas;

137.5. išaiškina visus nukrypimus nuo orlaivio pilotavimo, jo sistemų ir įrangos darbo normų, kuriuos galima atskleisti dešifruojant orlaivio skrydžio savirašių įrašus. Nuolat analizuoja ir apibendrina gautą pakomisių darbo grupių informaciją;

137.6. paruošia (jei būtina) bandomųjų skrydžių atlikimo programas ekspertams (pasitelkdama darbo grupių ir pakomisių specialistus);

137.7. pateikia išplėstinę avarijos aplinkybių, faktorių ir priežasčių analizę, kurios pagrindu rengia tyrimo komisijos akto projektą su išvada ir rekomendacijomis.

138. Gautų rezultatų pagrindu grupė pateikia ataskaitą.

139. Prie ataskaitos pridedama:

139.1. orlaivio savirašių įrašų oscilogramos su tikslumo duomenimis;

139.2. orlaivio savirašių įrašų iššifravimo medžiaga, nurodant joje vietas, kuriose įgula vedė radijo ryšį;

139.3. orlaivio skrydžio trajektorija vertikaliame ir horizontaliame pjūvyje (jei būtina);

139.4. išrašas iš orlaivio ir antžeminių magnetofonų;

139.5. orlaivio judėjimo dinamikos modeliavimo, apskaičiavimų rezultatai (jei juos atliko);

139.6. tūpimo radiolokatorių ekranų fotonuotraukos, jų iššifravimas (jei būtina).

XVII. AVARIJOS TYRIMO AKTAS

140. Avarijos tyrimo akto tituliname lape nurodoma ši informacija:

140.1. orlaivio tipas;

140.2. orlaivio nacionalinis ir registracijos ženklas;

140.3. orlaivio savininkas (valdytojas);

140.4. avarijos data ir vieta;

140.5. avariją tyrusi komisija, šios komisijos sudėtis;

140.6. tyrimo atlikimo terminai;

140.7. tyrime dalyvavusių ministerijų, įstaigų, įmonių ir organizacijų atstovai.

141. Avarijos tyrimo akto titulinio lapo pavyzdys pateikiamas 6 priede.

142. Tyrimo akte turi būti pateikiama ši informacija:

142.1. faktinė informacija:

142.1.1. skrydžio eiga; trumpai išdėstomos avarijos aplinkybės kartu su šia informacija:

142.1.1.1. avarijos data, kam priklauso orlaivis ir įgula, atliekamos užduoties turinys, reiso numeris, skrydžio maršrutas, žmonių skaičius orlaivyje;

142.1.1.2. paskutinis išskridimo oro uostas, išskridimo laikas, numatytas paskirties punktas;

142.1.1.3. skrydžio etapas, kuriame įvyko atsitikimas, laikas (dienos, nakties metu), meteorologinės sąlygos (paprastos, sudėtingos);

142.1.1.4. įvykio vieta, nustatyta kokio nors lengvai atskiriamo geografinio punkto atžvilgiu, jos aukštis virš jūros lygio, glausta vietovės charakteristika;

142.1.1.5. chronologiškas įvykių, atsirandant ir vystantis ypatingai situacijai, aprašymas, atskleidžiant jų tarpusavio priežasčių-pasekmių ryšį;

142.1.2. avarijos pasekmės žmonėms; nurodomi gauti lengvi, sunkūs ir mirtini įgulos narių, keleivių ir trečiųjų asmenų sužeidimai;

142.1.3. avarijos pasekmės orlaiviui (sulaužytas, stipriai apgadintas, lengvai apgadintas, nepažeistas);

142.1.4. žala tretiesiems asmenims (turtui);

142.1.5. duomenys apie įgulą; apie kiekvieną įgulos narį pateikiami šie duomenys:

142.1.5.1. pareigos, vardas, pavardė, amžius, pilietybė, licencijos rūšis, jos galiojimo terminas, kvalifikacija;

142.1.5.2. bendras skraidytų valandų skaičius, tarp jų – per paskutines 90 parų;

142.1.5.3. bendras skraidytų valandų skaičius šio tipo orlaiviu, tarp jų – per paskutines 90 parų;

142.1.6. duomenys apie antžeminių tarnybų personalą. Pateikiami tik tais atvejais, kai avarija susijusi su neteisingais šių tarnybų veiksmais;

142.1.7. duomenys apie orlaivį:

142.1.7.1. tipas, nacionalinis ir registracijos ženklas, gamyklinis numeris, kokioje gamykloje pagamintas, pagaminimo metai;

142.1.7.2. skraidytų valandų, tūpimų skaičius nuo eksploatacijos pradžios;

142.1.7.3. remontų skaičius, remonto gamykla ir paskutiniojo remonto data, skraidytų valandų ir tūpimų skaičius po paskutiniojo remonto;

142.1.7.4. paskutiniojo periodinio ir operatyvinio techninio aptarnavimo rūšis;

142.1.7.5. degalų ir tepalų kiekis, jų tipas, kokybė, orlaivio masė ir centruotė;

142.1.7.6. įgulos pastabos (jei būta), ruošiant aviatechniką paskutiniam skrydžiui ir apie aviatechnikos darbą skrydžio metu.

Jei avarija susijusi su variklių gedimais, tai apie šiuos variklius nurodoma:

142.1.7.7. tipas, gamyklinis numeris, kokioje gamykloje pagamintas, pagaminimo metai;

142.1.7.8. išdirbtų valandų skaičius nuo eksploatacijos pradžios, išdirbtų valandų skaičius po paskutiniojo remonto, remontų skaičius, remontavusi gamykla, paskutiniojo remonto data.

Pateikiamas trumpas orlaivio techninės eksploatacijos atitikimo nustatytiems reikalavimams įvertinimas;

142.1.8. meteorologinė informacija; nurodomas prognozuotas ir faktinis oras avarijos vietoje, meteorologinės informacijos perdavimas orlaiviui; jei reikia, nurodomas faktinis ir prognozuotas oras pagrindiniame ir atsarginiame oro uostuose, skridimo maršrute; pateikiamas trumpas skrydžio meteorologinio aprūpinimo įvertinimas;

142.1.9. duomenys apie ryšio, navigacijos, tūpimo ir skrydžių valdymo įrangą, jos tvarkingumą bei panaudojimą; pažymimi jos gedimo ir neteisingo naudojimo atvejai;

142.1.10. duomenys apie aerodromą (jei avarija įvyko aerodrome); nurodoma kilimo-tūpimo tako būklė, dangos rūšis, nuolydžiai, ilgis ir plotis (jei įvykis susijęs su išriedėjimu už jo ribų), kliūčių, šviesos-signalinės įrangos išdėstymas aerodromo rajone (jei įvykis susijęs su priešlaikiniu žemėjimu arba susidūrimu su kliūtimi aerodromo rajone);

142.1.11. duomenys apie orlaivio savirašius; nurodoma jų vieta orlaivyje, būklė, dešifravimo informacija;

142.1.12. duomenys apie nuolaužas ir smūgio charakterį; nurodomi bendri duomenys apie avarijos vietą, nuolaužų išsidėstymą, nustatytus orlaivio ar atskirų jo agregatų gedimus;

142.1.13. medicinos ir patologoanatomijos duomenys; pateikiamas trumpas atliktų tyrimų rezultatų aprašymas;

142.1.14. duomenys apie gaisrą (jei toks buvo); nurodomos jo atsiradimo priežastys ir charakteris, gaisro gesinimo įrangos panaudojimo efektyvumas ir likvidavimo laikas;

142.1.15. saugos faktoriai, pateikiamas trumpas paieškos, gelbėjimo ir evakuacijos aprašymas, nustatyta pagal gautų traumų pobūdį įgulos narių ir keleivių buvimo vieta orlaivyje; orlaivio krėslų, jų tvirtinimo mazgų ir saugos diržų pažeidimai;

142.1.16. duomenys apie atliktus bandymus ir tyrimus; trumpai pateikiami atliktų bandymų ir tyrimų rezultatai;

142.1.17. informacija apie subjektus ir administracinę veiklą; pateikiama informacija apie susietus su orlaivio naudojimu subjektus (pvz., vežėjas, skrydžių valdymo tarnyba, meteorologijos tarnyba, aerodromo tarnyba), taip pat apie civilinės aviacijos valdymo institucijas ir jų administracinę veiklą;

142.1.18. papildoma informacija; pateikiama visa, neišdėstyta ankstesniuose 142.1.1–142.1.17 punktuose, faktinė informacija, kurios reikia išvadai apie avarijos priežastis pagrįsti;

142.2. analizė; pateikiama chronologiška įvykių sekos analizė, analizuojant (jei būtina) tik tuos 142.1 punkte pateiktus duomenis, kurie reikalingi išvadoms padaryti ir avarijos priežastims nustatyti;

142.3. išvados; pateikiamos tiesioginės bei kitos, mažiau akivaizdžios, avarijos priežastys;

142.4. rekomendacijos; jei būtina, trumpai įvardijamos visos rekomendacijos ir priemonės skrydžių saugai užtikrinti.

143. Avarijos tyrimo aktą pasirašo tyrimo komisijos pirmininkas ir jos nariai.

XVIII. PREVENCINIŲ PRIEMONIŲ RENGIMAS

144. Prevenciniai veiksmai ir jų realizavimas yra priemonė, padedanti išvengti kitų avarių. Jie rengiami tyrimo komisijai visapusiškai įvertinus aviacijos transporto sistemos veiklą konkrečiame skrydyje, išaiškinus atskirų jos grandžių trūkumus ir nukrypimus, turėjusius įtakos vystytis avarinei situacijai skrydyje ir skrydžio baigčiai. Prevenciniai veiksmai rengiami avarijos tyrimo rezultatų pagrindu ir numato pagrįstas skrydžių saugos užtikrinimo rekomendacijas ir priemones joms įgyvendinti.

145. Prevencinės priemonės įforminamos kaip veiksmų planas arba kaip vienkartiniai veiksmai, kuriuos numato orlaivių avarių bei incidentų tyrimų vadovas ir/arba CAA.

146. Avarijos tyrimo komisija tyrimo metu surinktos informacijos ir jos analizės pagrindu parengia skrydžių saugos rekomendacijas, kuriose atsižvelgiama į visus tyrimo metu atskleistus aviacijos transporto sistemos nukrypimus bei įvykius, neturėjusius tiesioginės įtakos konkrečiai situacijai atsirasti ir plėstis, tačiau keliančius grėsmę skrydžių saugai.

147. Tyrimo komisijos rekomendacijose numatoma:

147.1. skrydžių saugos užtikrinimo reikalavimai aviakompanijoms, aviacijos įmonėms ir organizacijoms bei juridiniams ir fiziniams asmenims, naudojantiems orlaivius;

147.2. aviacijos personalo darbo drausmės stiprinimas bei jo profesinio lygio kėlimas;

147.3. skrydžių ir aviacijos technikos techninės priežiūros bei jos naudojimo gerinimas;

147.4. skrydžių valdymo ir antžeminio skrydžių aprūpinimo gerinimas;

147.5. naujų skrydžių saugos užtikrinimo metodų sukūrimas arba jau egzistuojančių gerinimas;

147.6. orlaivių, jų variklių ir įrangos konstrukcijos tobulinimas;

147.7. aviacijos technikos gamybos ir technologinių procesų tobulinimas;

147.8. aviacijos technikos priežiūros ir remonto technologijų tobulinimas;

147.9. instrukcijų ir normatyvinių dokumentų papildymas bei patikslinimas.

148. Komisijos rekomendacijos pagrindžiamos tyrimo medžiaga. Už komisijos rekomendacijų pagrįstumą asmeniškai atsako komisijos pirmininkas.

149. Tyrimo komisijos rekomendacijų vykdymas ir prevencinių priemonių įgyvendinimas yra privalomas visoms įpareigotoms civilinės aviacijos įmonėms, organizacijoms, juridiniams ir fiziniams asmenims.

V. INCIDENTŲ TYRIMAS

I. PRANEŠIMAI APIE INCIDENTUS

150. Įvykus incidentui, aviacijos įmonės ar organizacijos, kuriai priklauso orlaivis, atitinkami pareigūnai nedelsdami privalo informuoti tos įmonės ar organizacijos vadovą. Įmonės ar organizacijos vadovas arba orlaivio savininkas (valdytojas) privalo nedelsdamas skubiausiu ir tinkamiausiu būdu pranešti apie tirtiną incidentą Susisiekimo ministerijos orlaivių avarių bei incidentų tyrimų vadovui.

151. Kiekvienoje aviacijos įmonėje ar organizacijoje turi būti parengta instrukcija, kurioje nurodomos konkrečių pareigūnų, atsakingų už pirminės informacijos apie incidentą pranešimą, pareigos ir atsakomybė.

152. Raštiškas pirminis pranešimas tyrimų vadovui pateikiamas ne vėliau kaip per 24 valandas.

153. Pirminiame pranešime pateikiama ši informacija:

153.1. incidento data, vieta, laikas;

153.2. orlaivio tipas, nacionalinis ir registracijos ženklas;

153.3. orlaivio įgulos vadas;

153.4. skrydžio maršrutas, reiso numeris (jei turi), paskutinis išskridimo oro uostas (aerodromas);

153.5. incidento aplinkybės.

II. INCIDENTŲ TYRIMO KOMISIJŲ SUDARYMAS IR JŲ DARBO ORGANIZAVIMAS

154. Orlaivių incidentus tiria komisijos, skiriamos orlaivių savininkų (valdytojų) ar aviacijos įmonių ar organizacijų, kurioms priklauso orlaivis, vadovų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

155. Atskirais atvejais, kai, tyrimų vadovo nuomone, incidento ištyrimas gali turėti įtakos skrydžių saugos gerinimui, incidentą gali tirti arba jo tyrimą atnaujinti tyrimų vadovo paskirta komisija arba pats tyrimų vadovas.

156. Pavojeingus incidentus tiria tyrimų vadovo paskirta komisija, tyrimo požiūriu nesudėtingus pavojeingus incidentus – tyrimų vadovas.

157. Incidentų tyrimas negali trukti ilgiau kaip 30 parų.

158. Jei incidento priežastims nustatyti reikia specialaus tyrimo, kurio neįmanoma atlikti laiku, tyrimų vadovas gali pratęsti tyrimo komisijos darbą.

159. Organizacinius, metodinius ir praktinius tyrimo klausimus sprendžia incidento tyrimo komisijos pirmininkas.

160. Įvykus incidentui dėl aviacijos technikos gedimų, trūkumų arba defektų, dalyvauti tyrimo komisijos darbe gali būti kviečiami gamyklos gamintojos arba remonto įmonės, kurioje paskutinį kartą remontuotas orlaivis ar varikliai, atstovai.

161. Tuo atveju, kai per dvi paras nebuvo gautas pranešimas apie atstovų dalyvavimą tyrime arba kai toks pranešimas gautas, bet atstovai per tris paras neatvyko, tyrimas pradedamas be jų dalyvavimo.

162. Incidento tyrimo komisijos pirmininkas gali leisti pakeisti sugedusį variklį, agregatą ar įrangos dalį ir leisti orlaiviui skraidyti, nelaukdamas, kol atvyks šių nuostatų 160 punkte nurodyti atstovai, jei tyrimo metu neginčijamai nustatyta, kad incidento priežastis – aviacijos technikos

gedimas, kurį galima pašalinti, pakeičiant sugedusį variklį, agregatą ar įrangos dalį. Komisijos pirmininko sprendimas įforminamas protokolu.

163. Orlaivio paruošimą tolesnei eksploatacijai atlieka orlaivio savininko (valdytojo) inžinerinė-techninė tarnyba pagal orlaivio gamintojo reikalavimus.

164. Pabaigusi incidento tyrimą, komisija pateikia aktą.

165. Prie akto pridedama:

165.1. savirašių (jei yra) dešifravimo duomenys;

165.2. paaiškinimai;

165.3. liudininkų parodymai.

166. Incidento tyrimo aktą pasirašo tyrimo komisijos pirmininkas ir visi komisijos nariai.

Komisijos narys, nesutinkąs su akto išvadomis, privalo pasirašyti aktą su pastaba.

167. Incidento tyrimo akto ir jo priedų kopijos, kai tyrimą atliko orlaivio savininko (valdytojo) ar aviacijos įmonių ar organizacijų, kurioms priklauso orlaivis, vadovų paskirta komisija, baigus tyrimą per 3 paras išsiunčiamos tyrimų vadovui ir CAA.

168. Pavojingio incidento tyrimo akto kopijas, kai tyrimą atliko tyrimų vadovo paskirta komisija ar pats tyrimų vadovas, per 3 paras po tyrimo baigimo tyrimų vadovas išsiunčia CAA ir suinteresuotoms įmonėms ar organizacijoms.

169. Orlaivio, kurio maksimali masė didesnė kaip 2250 kg, pavojingio incidento tyrimo išvadas tyrimų vadovas praneša ICAO.

170. Tyrimo metu tyrimų vadovas gali išleisti skrydžių saugos rekomendacijas, jei jis įsitikinęs, kad greitas jų įdiegimas gali užkirsti kelią avarijai ar pavojingam incidentui.

III. INCIDENTO TYRIMO AKTAS

171. Incidento tyrimo akto tituliname lape pateikiami šie duomenys:

171.1. orlaivio tipas;

171.2. orlaivio nacionalinis ir registracijos ženklas;

171.3. orlaivio savininkas (valdytojas);

171.4. incidentą tyrusi komisija ir jos sudėtis;

171.5. tyrimo atlikimo terminai.

172. Incidento tyrimo akto titulinio lapo pavyzdys pateikiamas 15 priede.

173. Incidento tyrimo akte pateikiama ši informacija:

173.1. aplinkybės; trumpai išdėstomos incidento aplinkybės, pateikiant šią informaciją:

173.1.1. orlaivio savininkas (naudotojas), įgula;

173.1.2. skrydžio etapas;

173.1.3. incidento laikas ir vieta;

173.1.4. keleivių skaičius orlaivyje;

173.1.5. įvykis;

173.1.6. incidento pasekmės žmonėms ir orlaiviui;

173.2. duomenys apie įgulą; apie įgulos vadą (įgulos narį) pateikiami šie duomenys:

173.2.1. pareigos, vardas, pavardė, amžius, pilietybė, licencijos rūšis, jos galiojimo terminas, kvalifikacija;

173.2.2. bendras skraidytų valandų skaičius šio tipo orlaiviu ir šiose pareigose, tarp jų – per paskutines 90 parų.

Jei būtina, pateikiamos trumpos išvados apie orlaivio įgulos profesinio pasiruošimo lygį;

173.3. duomenys apie antžeminių tarnybų personalą; pateikiami tik tais atvejais, kai incidentas susijęs su neteisingais šių tarnybų veiksmais. Nurodomi pažeidimai ir klaidos;

173.4. duomenys apie orlaivį; nurodomas tipas, nacionalinis ir registracijos ženklas, savininkas (naudotojas), skraidytų valandų (tūpimų) skaičius nuo eksploatacijos pradžios, po paskutinio remonto ir remontų skaičius.

Jei incidentas susijęs su aviacijos technikos gedimais, aprašomas gedimų pobūdis ir papildomai (jei būtina) analizuojami ir pateikiami visi duomenys, nurodyti šių Nuostatų 102–106 punktuose;

173.5. meteorologinė informacija; pateikiamos faktinės meteorologinės sąlygos incidento metu. Kita papildoma meteorologinė informacija pateikiama tik tais atvejais, kai incidento priežastys yra meteorologinės sąlygos arba nepatenkinamas skrydžių meteorologinis aptarnavimas;

173.6. duomenys apie aerodromą; pateikiami, jei incidentas įvyko aerodrome. Nurodoma kilimo-tūpimo tako būklė, dangos rūšis, nuolydžiai, ilgis ir plotis (jei incidentas susijęs su išriedėjimu už jo ribų), kliūčių, šviesos signalinės įrangos ir kt. išdėstymas aerodromo rajone (jei incidentas susijęs su priešlaikiniu žemėjimu ir susidūrimu su kliūtimi arba tokio susidūrimo galimybe);

173.7. papildoma informacija; jei būtina, pateikiama paaiškinanti incidento priežastis papildoma informacija;

173.8. analizė; pateikiama chronologiška įvykių sekos analizė, analizuojant tuos tyrimo akte pateiktus duomenis, kurie reikalingi išvados padaryti ir incidento priežastims nustatyti;

173.9. išvados; pateikiama trumpa aviacijos įvykio priežasčių formuluotė. Nurodoma jo klasifikacija;

173.10. rekomendacijos; siekiant užtikrinti skrydžių saugą ir išvengti panašių incidentų pasikartojimo, pateikiamos, jei būtina, konkrečios ir pagrįstos rekomendacijos.

174. Incidento tyrimo aktą pasirašo tyrimo komisijos pirmininkas ir jos nariai.

IV. INCIDENTŲ ANALIZĖ, PREVENCINĖS PRIEMONĖS IR APSKAITA

175. Pavojingų incidentų apskaitą tvarko orlaivių avarijų bei incidentų tyrimų vadovas.

176. Informacija apie incidentus, įskaitant ir tyrimo komisijų rekomendacijas bei prevencines priemones, registruojama CAA.

177. Incidentų apskaita aviacijos įmonėse ir organizacijose vykdoma pagal pastarųjų numatytą tvarką.

178. Siekiant pagerinti priemonių, skirtų incidentų tikimybei sumažinti, efektyvumą, aviacijos įmonės ir organizacijos atlieka incidentų analizę, kurios metu:

178.1. peržiūri incidentų tyrimų komisijų rekomendacijas, įvertina anksčiau paruoštų priemonių efektyvumą ir jų pagrindu parengia siūlymus apie profilaktinių darbų kryptis;

178.2. apibendrina, sistematizuoja ir analizuoja duomenis apie incidentus, rengia rekomendacijas.

179. Kas 6 mėnesiai aviacijos įmonės ir organizacijos pateikia bendras avarijų ir incidentų ataskaitas, kurias ne vėliau kaip per 20 dienų, praėjusių po ataskaitinio pusmečio, persiunčia CAA.

180. Pagal gautas ataskaitas CAA ruošia skrydžių saugos LR civilinėje aviacijoje analizę.

181. Prevencinių priemonių parengimo eigą ir terminus kontroliuoja CAA.

Orlaivių avarijų ir incidentų
klasifikavimo, tyrimo ir pranešimų nuostatų
1 priedas

SKRYDŽIŲ PAKOMISĖS ATASKAITA

apie rezultatus, gautus tiriant orlaivio _____
/tipas/

/nacionalinis ir registracijos ženklas/
priklausančio _____,
/savininkas, valdytojas/
avariją, įvykusią _____
/avarijos data ir vieta/

Priedo pakeitimai:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

Orlaivių avarijų ir incidentų
klasifikavimo, tyrimo ir pranešimų nuostatų
2 priedas

PAGRINDINIAI DUOMENYS APIE ORLAIVĮ

Orlaivis _____,
/tipas, nacionalinis ir registracijos ženklas/
serijos numeris _____, priklausantis
_____,
/savininkas, valdytojas/
pagamintas _____, skraidė
_____,
/valstybė gamintoja, data/
nuo eksploatacijos pradžios _____ val. _____ min., atliko _____ tūpimų. Paskutinį remontą
atliko _____
/pavadinimas/
įmonė _____.

/data/
Orlaivio periodinis techninis aptarnavimas atliktas _____

/data/

/aviacijos įmonės, organizacijos pavadinimas/
pagal _____

/paskutinio periodinio aptarnavimo pavadinimas/

formą, po aptarnavimo orlaivis skraidė _____ val. _____ min. ir atliko _____ tūpimų.
Prieš paskutinį išskridimą _____ orlaivis aptarnautas _____

/data/

/aviacijos įmonės, organizacijos pavadinimas/
pagal _____

/paskutinio operatyvinio aptarnavimo/

_____ formą.

/pavadinimas/

Priedo pakeitimai:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

Orlaivių avarių ir incidentų
klasifikavimo, tyrimo ir pranešimų nuostatų
3 priedas

AKTAS
APIE SAVIRAŠIO SURADIMĄ IR PAĖMIMĄ

Komisija, kurioje dirbo: _____
/pareigos, vardas, pavardė/

tirdama orlaivio _____
/tipas, nacionalinis ir registracijos ženklas/
avariją, aptiko avarijos vietoje savirašio (magnetofono) konteinerį (konstrukcijos elementus).

Eil. Nr.	Savirašio (magnetofono) tipas, serijos numeris	Būklė (nurodyti plombų numerius ir pažeidimus, jei būta)
1	2	3

Savirašio (magnetofono) konteinerį komisija paėmė, užplombavo komisijos antspaudu _____
/kokiu/
ir perdavė _____
/kam/

Savirašio
konteinerį atidavė:

/parašai, vardai, pavardės, data/

Savirašio
konteinerį priėmė:

/parašai, vardai, pavardės, data /

Priedo pakeitimai:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

Orlaivių avarijų ir incidentų
klasifikavimo, tyrimo ir pranešimų nuostatų
4 priedas

INŽINERINĖS TECHNINĖS PAKOMISĖS ATASKAITA

Apie rezultatus, gautus tiriant orlaivio _____
/tipas/

/nacionalinis ir registracijos ženklas/

priklausančio _____
/savininkas, valdytojas/

avariją, įvykusią _____
/avarijos data ir vieta/

Priedo pakeitimai:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

Orlaivių avarijų ir incidentų
klasifikavimo, tyrimo ir pranešimų nuostatų
5 priedas

**ADMINISTRACINĖS PAKOMISĖS
ATASKAITA**

Apie rezultatus, gautus tiriant orlaivio _____
/tipas/

/nacionalinis ir registracijos ženklas/

priklausančio _____
/savininkas, valdytojas/

avariją, įvykusią _____
/avarijos data ir vieta/

Priedo pakeitimai:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

Orlaivių avarijų ir incidentų
klasifikavimo, tyrimo ir pranešimų nuostatų
6 priedas

AVARIJOS TYRIMO AKTAS

/orlaivio tipas/	

/nacionalinis ir registracijos ženklas/	

/savininkas, valdytojas/	
_____	_____
/vieta/	/data/

Tyrė komisija, paskirta _____
/asmens, paskyrusio komisiją, pareigos/

Komisijos sudėtis:

Pirmininkas _____
/vardas, pavardė, pareigos/
Pirmininko pavaduotojas _____
/vardas, pavardė, pareigos/
Komisijos nariai _____
/vardas, pavardė, pareigos/

Tyrimo atlikimo terminai:
pradžia _____
/pirminio pranešimo data/
pabaiga _____
/akto pasirašymo data/
Tyrime dalyvavo: _____
/išvardyti ministerijų, įstaigų, įmonių, organizacijų atstovus/

Priedo pakeitimai:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

Orlaivių avarijų ir incidentų
klasifikavimo, tyrimo ir pranešimų nuostatų
7 priedas

Keleivių ir kitų asmenų, žuvusių orlaivio _____
/tipas/

_____ /nacionalinis ir registracijos ženklas/
avarijos metu _____ rajone
/avarijos vieta/

20 ____ m. ____ d.,

SĄRAŠAS

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Gimimo metai	Pilietybė	Bilieto numeris, išdavimo data, vieta	Iš kur ir kur vyko	Adresas	Mirties priežastis pagal teisinės- medicinos ekspertizės aktą
----------	--------------------	-----------------	-----------	--	-----------------------	---------	--

Administracinės pakomisės pirmininkas _____
/parašas, vardas, pavardė, data/

Priedo pakeitimai:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

Orlaivių avarijų ir incidentų
klasifikavimo, tyrimo ir pranešimų nuostatų
8 priedas

Keleivių ir kitų asmenų, patyrusių kūno sužeidimus
orlaivio _____
/tipas, nacionalinis ir registracijos ženklas/
avarijos metu _____ rajone
/avarijos vieta/
20_____ m. _____ d.,

SĄRAŠAS

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Gimimo metai	Pilietybė	Bilieto numeris, kur išduotas, vieta	Iš kur ir kur vyko	Adresas	Gydytojų diagnozė. Kūno sužeidimo sunkumas (sunkūs, apysunkiai)	Kūno traumos priežas- tis (šaltinis)	Kokia medicinos pagalba suteikta (išsiųstas į ligoninę, namo ir t. t.)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Administracinės pakomisės pirmininkas _____
/parašas, vardas, pavardė, data/

Priedo pakeitimai:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

Orlaivių avarių ir incidentų
klasifikavimo, tyrimo ir pranešimų nuostatų
9 priedas

KELEIVIŲ IŠSIDĖSTYMO ORLAIVYJE SCHEMA

Pateikiama orlaivio komponuotės schema, nurodoma, kokią vietą užėmė kiekvienas keleivis, pažymint ją numeriu pagal keleivių sąrašus. Nurodomos pasekmės kiekvienam keleiviui pagal šiuos sutartinius ženklus:

– nenukentėjęs

♦
A – traumuotas avarijos metu

♦
E – traumuotas evakuacijos metu

♣
A – žuvo avarijos metu arba mirė nuo gautų traumų

♣
E – žuvo evakuacijos metu arba mirė nuo gautų traumų

Pavyzdys:

numeriai pagal
keleivių sąrašus

laisvos vietos

5♣A	6♣A	7♦A	8♦E			10						
3♣A	9♣E	2♦E				11						

Priedo pakeitimai:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

Orlaivių avarių ir incidentų
klasifikavimo, tyrimo ir pranešimų nuostatų
10 priedas

AKTAS APIE DOKUMENTUS, VERTYBES IR PINIGUS, RASTUS AVARIJOS VIETOJE

/avarijos vieta/

/data/

Šios sudėties komisija _____

/pareigos, vardai, pavardės/

ir prokuratūros atstovas _____

/pareigos, vardas, pavardė/

surašė šį aktą apie rastus dokumentus, vertybes, pinigus orlaivio _____

/tipas, nacionalinis ir registracijos ženklas/

avarijos _____ vietoje.

/data ir avarijos vieta/

Eil. Nr.	Bendra įpakavimo būklė	Kam priklauso (vardas, pavardė)	Pavadinimas ir būklė (sudaužyti, apdegti ir pan.)		
			Dokumentai (serija, numeris)	Vertybės (vienetai)	Pinigai (kupiūra, nominalas)
1	2	3	4	5	6

Parašai, vardai pavardės _____

Priedo pakeitimai:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

Orlaivių avarijų ir incidentų
klasifikavimo, tyrimo ir pranešimų nuostatų
11 priedas

AKTAS
APIE ORLAIVIO KROVINIO BŪKLĘ IR MASĘ

/vieta/

/data/

Šios sudėties komisija: _____
/pareigos, vardai, pavardės/

ir prokuratūros atstovas _____
/pareigos, vardas, pavardė/

patikrino orlaivio _____
/tipas, nacionalinis ir registracijos ženklas/

patyrusio _____
/avarijos vieta ir data/

_____ avariją, krovinio būklę ir nustatė:

1. Bendra krovinio būklė

/krovinio, pašto, bagažo, rankinio bagažo vienetų skaičius ir masė/

**2. Atskirų asmeninių keleivių daiktų, rastų avarijos vietoje,
aprašymas**

Eil. Nr.	Daikto pavadinimas (nurodyti spalvą, medžiagą, formą, matmenis ir kitus požymius)	Kiekis	Masė	Būklė (nenukentėjęs, mažai pažeistas, visiškai sudaužytas, apdegęs ir pan.)
1	2	3	4	5

3. KROVINYS

Eil. Nr.	Dokumentuose nurodyta						Faktiškai buvo			
	Krovinio pavadinimas, gavėjas	Krovinio kvito numeris	Vienetų kiekis	Įpakavimo pavadinimas	Masė, kg	Nurodyta įvertinimo suma	Vienetų kiekis	Masė, kg	Kiekvieno vieneto įpakavimo būklė atskirai kiekvienai siuntai: sveika, pažeista (mažai, visiškai), sudaužyta, apdegusi	Vieta orlaivyje
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

4. PAŠTAS

Eil. Nr.	Dokumentuose nurodyta						Faktiškai buvo			
	Pašto važtaraščio numeris	Įpakavimo pavadinimas	Siuntimo punktas	Vienetų skaičius	Masė, kg	Nurodyta įvertinimo suma	Vienetų skaičius	Masė, kg	Kiekvieno įpakavimo būklė atskirai kiekvienai siuntai: sveika, pažeista (mažai, visiškai), sudaužyta, apdegusi	Vieta orlaivyje
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

5. BAGAŽAS IR RANKINIS BAGAŽAS

Eil. Nr.	Dokumentuose nurodyta						Faktiškai buvo				
	Bagažo kvito numeris	Bagažo savininko pavardė	Bagažas			Rankinis bagažas, masė, kg	Bagažas		Rankinis bagažas, masė, kg	Kiekvienos vietos įpakavimo būklė atskirai kiekvienai siuntai: sveika, pažeista (mažai, visiškai), sudaužyta, apdegusi	Vieta orlaivyje
			Kiekis	Masė, kg	Nurodyta įvertinimo suma, kvito Nr.		Kiekis	Masė, kg			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Parašai _____

Priedo pakeitimai:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

Orlaivių avarių ir incidentų
klasifikavimo, tyrimo ir pranešimų nuostatų
12 priedas

AKTAS
APIE PAŽEISTO BAGAŽO, RANKINIO BAGAŽO, PAŠTO IR KROVINIO
ATIDARYMĄ IR PATIKRINIMĄ

/vieta/

/data/

Mes, žemiau pasirašiusieji _____,

/pareigos, vardai, pavardės/
dalyvaujant prokuratūros atstovui _____,

/pareigos, vardas, pavardė/
atidarėme ir patikrinome orlaivio _____

/tipas, nacionalinis ir registracijos ženklas/
_____, kuris _____

/data, avarijos vieta/ patyrė avariją, krovinį.

BAGAŽAS

Bagažo kvito numeris	Bagažo savininkas	Įpakavimo rūšis	Daiktų, rastų atidarius įpakavimą, pavadinimas	Daiktų, rastų atidarius įpakavimą, būklė (sveiki, pažeisti, visiškai sugadinti)
----------------------	-------------------	-----------------	--	---

RANKINIS BAGAŽAS

Savininkas	Įpakavimo rūšis	Daiktų, rastų atidarius įpakavimą, pavadinimas	Daiktų, rastų atidarius įpakavimą, būklė (sveiki, pažeisti, visiškai sugadinti)
------------	-----------------	--	---

PAŠTAS

Eil. Nr.	Pašto važtaraščio numeris, žymėjimas	Kam priklauso paštas	Išsiuntimo punktas	Paskirties punktas	Įpakavimo rūšis	Daiktų, rastų atidarius įpakavimą, pavadinimas	Daiktų, rastų atidarius įpakavimą, būklė (sveiki, pažeisti, visiškai sugadinti)
----------	--------------------------------------	----------------------	--------------------	--------------------	-----------------	--	---

KROVINYS

Eil. Nr.	Krovinio važtaraščio numeris, žymėjimas	Kam priklauso krovinys	Išsiuntimo punktas	Paskirties punktas	Įpakavimo rūšis	Daiktų, rastų atidarius įpakavimą, pavadinimas	Daiktų, rastų atidarius įpakavimą, būklė (sveiki, pažeisti, visiškai sugadinti)
----------	---	------------------------	--------------------	--------------------	-----------------	--	---

Parašai _____

Priedo pakeitimai:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

Orlaivių avarių ir incidentų
klasifikavimo, tyrimo ir pranešimų nuostatų
13 priedas

AKTAS
APIE KOMERCINIO KROVINIO LIEKANŲ SUNAIKINIMĄ

/vieta/

/data/

Komisija: _____

/pareigos, vardai, pavardės/

ir prokuratūros atstovas _____

/pareigos, vardas, pavardė/

sudarė šį aktą apie orlaivio _____,

/tipas, nacionalinis ir registracijos ženklas/

patyrusio _____ avarią, komercinio krovinio

/data ir vieta/
liekanų sunaikinimą.

Orlaivyje rastas _____

/bagažas, paštas, krovinys ir

rankinis bagažas, vienetai, masė/
buvo _____

/sudaužytas, apdegęs, suteptas purvu ir degiomis-tepiomis medžiagomis/

_____ ir pasidarė netinkamas tolesniam vartojimui, todėl
buvo sunaikintas sudeginant.

Komisija _____

/parašai, vardai, pavardės/

Prokuratūros atstovas _____

/parašas, vardas, pavardė/

Priedo pakeitimai:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

Orlaivių avarijų ir incidentų
klasifikavimo, tyrimo ir pranešimų nuostatų
14 priedas

AKTAS
APIE DARBŲ NUTRAUKIMĄ AVARIJOS VIETOJE

/vieta/

/data/

Remdamiesi komisijos, tyrusios orlaivio _____
/tipas, nacionalinis ir registracijos ženklas/

avariją, nutarimu nutraukti darbus avarijos vietoje, pakomisės nariai _____

/pareigos, vardai, pavardės/

apžiūrėjo avarijos vietą ir nustatė, kad orlaivio nuolaužos surinktos.

/parašai, vardai, pavardės/

Priedo pakeitimai:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

Orlaivių avarijų ir incidentų
klasifikavimo, tyrimo ir pranešimų nuostatų
15 priedas

INCIDENTO TYRIMO AKTAS

/orlaivio tipas/

/nacionalinis ir registracijos ženklas/

/savininkas, valdytojas/

/vieta/

/data/

Tyrė komisija, paskirta _____
/asmens, paskyrusio komisiją, pareigos/

Komisijos sudėtis:

Pirmininkas _____
/pareigos, vardas, pavardė/

Komisijos nariai _____
/pareigos, vardas, pavardė

/pareigos, vardas, pavardė/

Tyrimo atlikimo terminai:

pradžia _____
/pirminio pranešimo data/

pabaiga _____
/data/

Priedo pakeitimai:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

TIRTINŲ INCIDENTŲ SĄRAŠAS

1. Kurios nors orlaivio sistemos normalaus darbo sutrikimas, reikalaujantis skubių avarinių veiksmų ar keliantis grėsmę orlaiviui.
2. Variklio išjungimas (išsijungimas) skrydžio metu. Variklio režimo įstrigimas.
3. Gaisras orlaivyje. Klaidingas gaisro gesinimo arba signalizacijos apie gaisrą, dūmus ar pakilusią temperatūrą sistemų suveikimas.
4. Dūmų, degėsių, skysčių garų, aitrių medžiagų kvapų atsiradimas orlaivyje.
5. Orlaivio konstrukcijų ne jėgos elementų suirimas arba pažeidimas. Sklandmens vibracija.
6. Aerodinaminio valdymo paviršių, pilonų, variklių pakabinimo mazgų suirimas arba atitrūkimas.
7. Neleistinų įtrūkimų orlaivio jėgos elementuose bei stikluose atsiradimas.
8. Durų, liukų, uždarančių hermetišką skyrių, gaubtų arba aptakių orlaivio elementų nuplėšimas arba atsidarymas skrendant. Salono išsigimtinimas.
9. Atgalinės traukos neišsijungimas, neįsijungimas, savaiminis įsijungimas, klaidingas įjungimas arba išjungimas.
10. Orlaivio valdymo plokštumų gedimai ir pažeidimai.
11. Susidūrimas su paukščiais ar kitais objektais ore, dėl ko buvo pažeisti konstrukcijos elementai, variklis arba sutriko variklio darbas.
12. Sparno mechanizacijos (priešsparnių, užsparnių, spoilerių, interseptorių, skydelių) neišsileidimas, neįsitraukimas, savaiminis arba klaidingas išleidimas arba įtraukimas, neleistinas jų padėčių išsiderinimas.
13. Savaiminis ar klaidingas stabilizatoriaus atsilenkimas arba negalimas jo atlenkimas.
14. Stabilizatoriaus arba sparno mechanizacijos padėties indikacijos ir (arba) signalizacijos nesuveikimas arba klaidingas suveikimas.
15. Autopiloto darbo sutrikimas, dėl kurio orlaivis patenka į nesaugią padėtį.
16. Neįmanoma nustatyti skrydžio aukščio, instrumentinio arba tikrojo greičio pagal vieną arba daugiau prietaisų. Greičio apribojimo viršijimas. Sparno mechanizacijos, važiuoklės išleidimo greičio viršijimas.
17. Vienos arba daugiau navigacinių sistemų gedimas arba neįsijungimas.
18. Orlaivis, kuriame yra vienas arba du aviahorizontai, vieno aviahorizonto gedimas; dviejų arba daugiau aviahorizontų gedimas orlaivyje, kuriame įrengti trys ir daugiau aviahorizontų; vieno aviahorizonto kartu su kontrolės sistema gedimas; bet kurio aviahorizontų kiekio gedimas, kai neįsijungia perspėjamoji signalizacija (arba jei signalizacija nenumatyta); aviahorizontų kontrolės sistemos gedimas su neteisingos signalizacijos įsijungimu.
19. Radijo ryšio praradimas skrydžio metu.
20. Erdvinis arba navigacinis orientacijos praradimas.
21. Orlaivio išskridimas su gedimais, neįtrauktais į leidžiamų gedimų sąrašą.
22. Orlaivio išskridimas nepabaigus techninio aptarnavimo.
23. Orlaivio užpildymas nekondiciniais degalais ir tepalais.
24. Pusės ir daugiau padangų ant vienos važiuoklės atramos suplyšimas. Padangos suplyšimas, dėl kurio buvo pažeista orlaivio konstrukcija arba variklis. Sprogusi arba nuleista padanga.
25. Orlaivio centruotės ir pakrovimo normų, nurodytų orlaivio skrydžio operacijų vadove, pažeidimas.
26. Krovinio pasislinkimas skrydžio metu.
27. Nustatytų pakilimo, išskridimo iš aerodromo, artėjimo ir tūpimo schemų bei taisyklių pažeidimas.

28. Nustatyto skrydžio aukščio pakeitimas, nesuderinus su skrydžių vadovu.
29. Saugaus skrydžio aukščio, nustatytų vertikalų ir horizontalų intervalų išlaikymo tarp orlaivių taisyklių pažeidimas.
30. Kilimo, tūpimo meteorologinio minimumo pažeidimas.
31. Orlaivio pakilimas, skridimas ir tūpimas konfigūracijoje, neatitinkančioje orlaivio skrydžio operacijų vadovo reikalavimų. Grubus tūpimas.
32. Įskridimas į pavojingų meteorologinių reiškinių zoną.
33. Radijo lokatorių gedimas, skrendant galimų audrų zonoje.
34. Orlaivio konstrukcijos elementų, variklių arba vienos iš sistemų pažeidimas skrydžio metu žaibo išlydžiu.
35. Orlaivio pavojingio priartėjimo prie žemės sistemos nesuveikimas.
36. Pavojingas orlaivių suartėjimas ore, vengimo susidurti ore sistemos sprendžiamojo režimo suveikimas.
37. Susidūrimas arba pavojaus susidurti su objektais ant žemės (žmonėmis, gyvūnais arba transporto priemonėmis ant kilimo-tūpimo tako (toliau – KTT), riedėjimo takelių, peronų; antžeminėmis kliūtimis) atsiradimas.
38. Antžeminių kliūčių (stiebų, kaminų, antenų, elektros perdavimo linijų, medžių, vietinių reljefo aukštumų ir t. t.) kliudymas kuriuo nors orlaivio konstrukcijos elementu.
39. Žemės lietimasis sparnu, sraigto mente, liemens užpakaline dalimi arba bet kuriuo kitu orlaivio konstrukcijos elementu kylant ir tupiant.
40. Tūpimas su mažesniu kuro kiekiu, nei jo reikia pakartotinam tūpimui atlikti.
41. Tūpimas aikštelėse, pasirinktose iš oro, kurios neatitinka nustatytų reikalavimų.
42. Visi nenumatyti užduotyje tūpimai dėl skrydyje įvykusių technikos gedimų bei kitais saugumo sumetimais, išskyrus tūpimus dėl oro sąlygų, komerciniais tikslais ar orlaivio techniniam aptarnavimui palengvinti.
43. Tūpimas už KTT (tūpimo aikštelės) ribų; išriedėjimas už KTT ribų. Avarinis stabdymas.
44. Maksimalios orlaivio kilimo, tūpimo masės viršijimas.
45. Leidimas orlaiviams tūpti (kilti) ant (nuo) netinkamo naudojimui KTT.
46. Išskridimas pažeidžiant privalomo poilsio arba darbo laiko normatyvus.
47. Savaiminis krovinio nukritimas; išorinės pakabos nutrūkimas. Įvykiai su pavojingais kroviniais.
48. Radijo ir šviesos signalinės įrangos, skirtos orlaivių skrydžių aprūpinimui, gedimas.
49. Šiurkščios klaidos teikiant oro eismo paslaugas ar skrydžio vadovo nurodymų nevykdymas.
50. Aptarnaujančio transporto priemonių ar įrangos padaryti pažeidimai orlaivio konstrukcijai.
51. Nutrauktas kilimas, esant didesniai kaip 80 mazgų (150 km/h) greičiui.

Priedo pakeitimai:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

PAVOJINGŲ INCIDENTŲ PAVYZDŽIŲ SĄRAŠAS

Išvardytų incidentų, laikytinų pavojingais, pavyzdžių sąrašas nėra užbaigtas, jo tikslas – pailiuustruoti „pavojingo incidento“ apibrėžimą.

1. Variklio išjungimas (išsijungimas) skrydžio metu.
2. Pavojingi suartėjimai, kuriems esant yra būtina ar tikslinga būtų atlikti manevrą susidūrimui arba pavojingai situacijai išvengti.
3. Situacija, kurios metu vos pavyko išvengti techniškai tvarkingo orlaivio susidūrimo su žeme.
4. Nutrauktas kilimas nuo uždaryto arba užimto KTT.
5. Kilimas nuo uždaryto arba užimto KTT, esant minimaliam nuo kliūčių nuotoliui.
6. Tūpimas ar bandymas tūpti ant uždaryto arba užimto KTT.
7. Atvejis, kai nesugebama pasiekti nustatytų parametrų išibėgėjimo, pakilimo ir pradinio aukštėjimo metu.
8. Gaisrai ir atsiradę dūmai keleivių salone, bagažinėse arba variklio gaisrai, net jei jie buvo užgesinti naudojant gesinimo priemones.
9. Situacijos, kurių metu orlaivio įgulos nariai buvo priversti skubiai naudotis deguonimi.
10. Orlaivio konstrukcijos arba variklio suirimo atvejai, neklasifikuojami kaip avarijos.
11. Vienos ar kelių orlaivio sistemų pakartotini gedimai, pavojingi saugiai orlaivio eksploatacijai.
12. Atvejai, kai įgulos nariai praranda darbingumą skrydžio metu.
13. Kuro kiekis, kuriam esant skelbiama avarinė padėtis.
14. Kilimo ar tūpimo metu įvykę incidentai, tokie kaip tūpimas iki ženklų, išriedėjimas arba šoninis išriedėjimas už KTT.
15. Orlaivio sistemų gedimai, patekimas į pavojingų meteorologinių reiškinių zoną, ribinių skrydžio parametrų pažeidimai ir kiti įvykiai, galintys sukelti orlaivio valdymo sunkumus.
16. Daugiau kaip vienos rezervinės sistemos, būtinos skrydžių valdymui ir navigacijai, gedimas.

Priedo pakeitimai:

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, Įsakymas

Nr. [3-78](#), 2003-02-20, Žin., 2003, Nr. 20-872 (2003-02-26), i. k. 1032210ISAK00003-78

Dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2002 01 15 įsakymo Nr. 3-25 "Dėl Civilinių orlaivių avarijų ir incidentų klasifikavimo, tyrimo ir pranešimų nuostatų" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, Įsakymas

Nr. [3-642](#), 2010-10-28, Žin., 2010, Nr. 133-6824 (2010-11-13), i. k. 1102210ISAK0003-642

Dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2002 m. sausio 15 d. įsakymo Nr. 3-25 "Dėl Civilinių orlaivių avarijų ir incidentų klasifikavimo, tyrimo ir pranešimų nuostatų" pakeitimo